REKENKAMER MEIERIJSTAD

Onderzoek regionale samenwerkingen

Het waarom van samenwerking

Onderzoeksteam
Prof. Dr. Marcel Boogers
Dr. Marieke Oprel
Arco de Baat MSc MA

8-9-2025

NECKER
DEMOCRATIE MAAK JE

Colofon

Datum:
8-9-2025

Opdrachtgever:
Ivo Groteclaes, lid Rekenkamer Meierijstad
ivogroteclaes@gmail.com

Onderzoekers:
Marcel Boogers
Marcel@necker.nl

Marieke Oprel
Marieke@necker.nl

Arco de Baat
Arco@necker.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Bestuurlijke nota	4
Inleiding	5
Beantwoording onderzoeksvragen	7
Conclusies en aanbevelingen	12
Reactie van college van B&W	15
Nota van bevindingen	17
1. Aansturing van regionale samenwerkingen	18
2. Overzicht regionale samenwerkingen	23
3. Casusonderzoek	25
Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording	36
Bijlage 2. Overzichten verbonden partijen	38

Bestuurlijke nota

NECKER

DEMOCRATIE MAAK JE

Inleiding

Aanleiding

Regionale samenwerkingen spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid. De gemeente Meierijstad participeert in een groot aantal regionale samenwerkingsverbanden. Omdat deze samenwerkingsverbanden in aard en omvang verschillen is het voor de gemeenteraad soms lastig goed zicht te houden op het functioneren van deze samenwerkingsverbanden en de mate waarin gemeentelijke doelstellingen worden gerealiseerd. Ook wordt niet altijd met enige regelmaat gereflecteerd op het afwegingskader dat ten grondslag ligt aan de verschillende vormen van samenwerking. Om deze reden heeft de Rekenkamer Meierijstad bureau Necker opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek met als tweeledige vraag de afwegingen om deel te nemen aan (bestaande) samenwerkingsverbanden nader te beschouwen en de mate waarin zich is op resultaten en de gerealiseerde 'samenwerkingskracht' te analyseren.

Hoofd- en deelvragen

De hoofdvraag die centraal staat in dit onderzoek luidt:

Welk afwegingskader hanteert de gemeenteraad om te besluiten over de deelname van de gemeente aan een samenwerkingsverband en hoe verkrijgt en behoudt de gemeenteraad grip op de samenwerkingsverbanden en de gerealiseerde samenwerkingskracht?

Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende onderliggende deelvragen geformuleerd:

1. *Welk afwegingskader ligt ten grondslag aan deze verschillende vormen van samenwerking?*
2. *Waarom is gekozen voor deze vormen van samenwerking en zijn de argumenten voor die keuze nog actueel?*
3. *Hebben college van B&W en gemeenteraad zicht op de resultaten van samenwerkingsverbanden?*
4. *Wat zijn de resultaten die tot op heden behaald zijn met de samenwerkingsverbanden?*
5. *Leidt de samenwerking tot samenwerkingskracht: worden met de gerealiseerde resultaten de beoogde doelen gerealiseerd?*

Afbakening

Samenwerkingsverbanden bestrijken een breed spectrum, van zeer lichte ambtelijke, intergemeentelijke overleggen tot gestructureerde, geïnstitutionaliseerde samenwerkingsvormen. Om een duidelijke afbakening te maken concentreert dit onderzoek zich uitsluitend op samenwerkingen die tegelijkertijd kwalificeren als verbonden partijen van de gemeente. Reden hiervan is dat dit volgens de formele definitie samenwerkingsverbanden betreft waar de gemeente zowel een financieel als bestuurlijk belang heeft.[1] In deze gevallen is er een directe betrokkenheid van de raad door de verplichte verantwoording hierover in het jaarverslag dat de gemeenteraad vaststelt. Omdat dit rapport in eerste instantie is gericht op de gemeenteraad kent het onderzoek deze focus.

Daarnaast focussen we ons op *regionale* samenwerkingsverbanden. Daarvan is sprake wanneer minimaal twee overheden samenwerken in een samenwerkingsverband. Dat betekent dat we alleen de

[1] *Art. 1.1b Besluit Begroting en Verantwoording.*

verbonden partijen hebben onderzocht waarbij de gemeente met één of meer gemeenten samenwerkt. Verbonden partijen zonder regionaal karakter zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Waar in dit rapport gesproken wordt over 'regionale samenwerking' wordt verwezen naar regionale samenwerkingsvormen in de vorm van een verbonden partij.

Hoewel de bevindingen uit dit onderzoek zich richten op regionale samenwerkingsverbanden zijn de conclusies en aanbevelingen ook relevant voor andere vormen van samenwerking van de gemeente.

Jaarlijks neemt iedere gemeente conform het Besluit Begroting en Verantwoording een overzicht van de verbonden partijen op in de jaarstukken. Voor dit onderzoek is, gezien de periode waarin het onderzoek is uitgevoerd, gebruik gemaakt van de begroting van 2025.

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode februari – juni 2025. Voor de analyse is zowel gebruik gemaakt van documentatie als zienswijzen en aanvullende informatie die opgehaald werd tijdens interviews.

Na zorgvuldige bestudering van de verschillende samenwerkingsverbanden en oriënterende gesprekken met de ambtelijke contactpersoon en twee ambtenaren die functioneren als accounthouders voor de Regio Noord Oost Brabant (RNOB) en de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN) zijn twee casussen voor vervolgonderzoek geselecteerd. Dit zijn Regio Noord-Oost Brabant en de beide werkvoorzieningschappen waaraan de gemeente deelneemt. Bij het casusonderzoek naar Regio Noord-Oost Brabant is ook de aansturing van de stichting Agri Food Capital onderzocht, omdat de governance hiervan samenhangt met Regio Noord-Oost Brabant. Aanvullende documentanalyse en interviews met betrokken ambtenaren en portefeuillehouders hebben nader inzicht gegeven in de betekenis en samenwerkingskracht van deze samenwerkingsverbanden.

De argumenten voor deze selectie zijn nader toegelicht in de nota van bevindingen. De onderzoekers danken alle betrokkenen voor hun medewerking.

De nota van bevindingen is op 16 juni 2025 voorgelegd aan de ambtelijke organisatie ten behoeve van een feitenverificatie. Na verwerking van de feiten is de rapportage inclusief conclusies en aanbevelingen op 14 juli 2025 aangeboden aan het college van B&W voor bestuurlijk wederhoor. Hierna is de definitieve rapportage op 8 september aangeboden aan de gemeenteraad.

Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit een bestuurlijke nota en een nota van bevindingen. In de bestuurlijke nota zijn de kernbevindingen en de conclusies en aanbevelingen opgenomen. De nota van bevindingen bespreekt in drie hoofdstukken de analyse van beleid en uitvoering. In het eerste hoofdstuk komt het geldend beleidskader en de visie van de gemeente op regionale samenwerking aan de orde. Hoofdstuk 2 bevat de uitkomsten van het onderzoek naar de bestuurlijke afwegingen en resultaten van alle samenwerkingsverbanden. Hoofdstuk 3 bevat een diepgaander casusonderzoek naar de bestuurlijke afwegingen en resultaten van de werkvoorzieningsschappen en Regio Noord-Oost Brabant en de stichting Agri Food Capital (AFC).

Beantwoording onderzoeksvragen

Het onderzoek naar de regionale samenwerkingsverbanden waaraan de gemeente Meierijstad deelneemt heeft verschillende inzichten en bevindingen opgeleverd over de visie op regionale samenwerking als ook de (meer) waarde van vormen van samenwerking in de praktijk. De kernbevindingen delen we in dit overzicht door hieronder de onderzoeksvragen bondig te beantwoorden. Voor een volledig beeld van de bevindingen en onderzoeksresultaten verwijzen wij graag naar de nota van bevindingen.

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal stond is als volgt geformuleerd:

Welk afwegingskader hanteert de gemeenteraad om te besluiten over de deelname van de gemeente aan een samenwerkingsverband en hoe verkrijgt en behoudt de gemeenteraad grip op de samenwerkingsverbanden en de gerealiseerde samenwerkingskracht?

Wij hebben deze vraag geprobeerd te beantwoorden door een antwoord te geven op een vijftal deelvragen. Hieronder worden deze vijf deelvragen één voor één beantwoord:

1. *Welk afwegingskader ligt ten grondslag aan regionale samenwerking?*

Voor een aantal regionale samenwerkingen, zoals bijvoorbeeld de GGD en de Veiligheidsregio, is deelname wettelijk verplicht. Er ligt dan ook geen afwegingskader aan deze samenwerkingen ten grondslag. Voor andere regionale samenwerkingen is een afwegingskader opgenomen in de nota verbonden partijen.[2] De voorwaarden die in dit kader worden gedefinieerd blijken weinig concreet. Bovendien blijkt het afwegingskader in de praktijk niet gehanteerd te worden bij het aangaan of beëindigen van een samenwerkingsverband.

Formeel moet conform de nota iedere bestuursperiode minstens één verbonden partij worden geëvalueerd. In de huidige raadsperiode heeft (nog) geen evaluatie plaatsgevonden. De meest recente keuze voor het al dan niet aangaan of uittreden van een samenwerkingsverband, in dit geval uittreding uit de Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB), dateert van 2017. Toen is wel gebruik gemaakt van de methode van morele oordeelsvorming, zoals voorgeschreven in de nota verbonden partijen. Deze methode houdt in dat bij het vormen van een oordeel en het nemen van een besluit recht gedaan wordt aan de belangen van alle betrokkenen, maar ook dat in de afweging onderscheid gemaakt wordt tussen beginselargumenten en gevolgargumenten. Beginselargumenten zoals democratische legitimiteit dienen zwaarder te wegen dan gevolgargumenten, zoals financiële gevolgen. De methode geeft hiermee een filosofische richting dan wel kader bij het beoordelen van de vraag of een taak door de gemeente zelf of in een samenwerkingsverband uitgevoerd moet worden, of dient te worden uitbesteed.[3]

---

[2] *Gemeente Meierijstad (2018, 18 januari). Nota verbonden partijen. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/3676fc1a-5dbb-4c0a-a3c6-0b19e225992a*

[3] *Gemeenten Veghel, Sint-Oedenrode en Schijndel. (2016). Oplegnotitie besluitvorming positionering belastingen c.a. gemeente Meierijstad*

De nota verbonden partijen kent een uitgewerkt afwegingskader voor het aangaan van regionale samenwerkingen. Deze wordt echter niet toegepast bij het herijken van regionale samenwerkingen. In dat geval wordt de methode morele oordeelsvorming toegepast. Voor de methode oordeelsvorming is er geen uitgewerkt afwegingskader opgenomen, maar slechts een referentie aan deze werkwijze. Omdat de inhoudelijke argumentatie van deze werkwijzen onderling verschilt is het niet duidelijk welke argumenten prevaleren bij de bestuurlijke afwegingen rond regionale samenwerkingsverbanden.

Ook heeft er in 2019 een evaluatie plaatsgevonden van de samenwerking met de werkvoorzieningsschappen. Deze evaluatie vloeide voort uit een door D66 geïnitieerde en door de gemeenteraad aangenomen motie in 2017, waarmee het college de opdracht kreeg om te onderzoeken of het opportuun was om deelname aan twee werkvoorzieningschappen te continueren. Hierbij is op twee aspecten een bestuurlijke afweging gemaakt:

- De gemeente heeft besloten deel te blijven nemen aan twee verschillende gemeenschappelijke regelingen voor de uitvoering van deze wettelijke taken, dit in verband met de negatieve gevolgen voor mensen met een dienstverband bij uittreding uit één van beide werkvoorzieningsschappen;
- Er zijn keuzes gemaakt om naast de uitvoering van de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening ook andere taken te beleggen bij de twee gemeenschappelijke regelingen.

2. *Waarom is gekozen voor een bepaalde vorm van samenwerking en zijn de argumenten voor die keuze nog actueel?*

Voor de meeste regionale samenwerkingsverbanden geldt dat niet is vastgelegd, of niet bekend is, waarom de gemeente heeft gekozen voor *deze vorm* van samenwerking. Hierdoor kan ook niet worden getoetst of de argumenten voor de keuze voor een privaatrechtelijk of publiekrechtelijk en zwaar dan wel licht samenwerkingsverband nog steeds actueel zijn. Ook de eerdergenoemde nota verbonden partijen gaat hier niet op in. Een bestuurlijke reflectie op de gekozen vorm van samenwerking blijft daarom achterwege. Dat neemt niet weg dat er voorbeelden zijn van bestuurlijke reflecties op de vorm van samenwerking. Een voorbeeld hiervan is de NV Monumenten Beheer Noord-Brabant. Aanleiding was het feit dat de NV niet voldoende in staat is tegenvallers op te vangen en investeringen te doen en dat beheer door een grotere beheerorganisatie wenselijk is. Daarom is in dit geval gekozen voor vervreemding van de aandelen. Hiermee is sprake van een vorm van reactieve sturing: de gemeente herijkt de argumenten voor de vorm van samenwerking niet zelfstandig en periodiek, maar vooral als er een specifieke (externe) aanleiding voor is.

3. *Hebben college van B&W en gemeenteraad zicht op de resultaten van samenwerkingsverbanden?*

Het college van B&W en de gemeenteraad hebben over het algemeen goed zicht op de algemene resultaten van de samenwerkingsverbanden (zie tabel).

Overzicht resultaten	Geen resultaten bekend	Resultaten algemeen bekend	Resultaten voor Meierijstad bekend
GR-en	1	5	4

Vennootschappen en coöperaties	0	2	1
Stichtingen en verenigingen	0	1	1
Overige verbonden partijen	0	1	0

De gemeenteraad heeft voornamelijk via P&C-documenten zicht op de resultaten van de samenwerkingsverbanden. Het gaat hierbij om vormen van informatievoorziening waar het college wettelijk toe is verplicht, bijvoorbeeld het opnemen van een paragraaf verbonden partijen in de jaarstukken van de gemeente. Van het merendeel van de samenwerkingsverbanden is een jaarverslag beschikbaar. In een klein aantal gevallen wordt in dit jaarverslag, of in een ander informatiedocument, uitgesplitst wat de resultaten van het samenwerkingsverband specifiek binnen Meierijstad zijn. In de meeste andere gevallen zijn de resultaten in algemene zin bekend. Van vier samenwerkingsverbanden zijn geen resultaten bekend.

Meierijstad speelt een centrale rol in het verkrijgen van verantwoordingsinformatie van een groot aantal gemeenschappelijke regelingen. Meierijstad leidt namelijk namens de deelnemende gemeenten het coördinatieproces gemeenschappelijke regelingen. Ambtenaren van Meierijstad maken jaarlijks in afstemming met de gemeenschappelijke regelingen een planning van de verschillende verantwoordingsmomenten en coördineren de ambtelijke inzet van diverse gemeenten om de besluitvorming hierover te begeleiden. Hierbij maken de deelnemende gemeenten onderling gebruik van concept-besluitvormingsstukken om ambtelijke capaciteit op deze manier efficiënt in te zetten.

Uit het casusonderzoek blijkt dat de raad in sommige gevallen daarnaast ook periodiek informatie krijgt over het samenwerkingsverband. Zo verschijnt er twee keer per jaar een factsheet met prestatiecijfers over het werkvoorzieningschap Noord-Oost Brabant. Ook wordt de raad geïnformeerd over de projecten die Regio Noord-Oost Brabant voor het komende jaar voorziet. Via de lokale regiotafel wordt de raad vier keer per jaar meer in detail over deze projecten geïnformeerd. Daarnaast wordt de raad op de hoogte gehouden van regionale besluitvormingstrajecten die de Regio Noord-Oost Brabant trekt, zoals de vaststelling van het regionale bedrijventerreinprogramma en de regiodeal.

Ten aanzien van Regio Noord-Oost Brabant en Agri Food Capital wordt de raad weliswaar op veel manieren geïnformeerd, maar is het inzicht in de behaalde resultaten beperkt. Regio Noord-Oost Brabant rapporteert in haar jaarverslag vooral over deelname aan activiteiten en projecten, bestuurlijke overleggen waar Regio Noord-Oost Brabant aan tafel zit, en gezamenlijk genomen besluiten. Deze activiteiten zijn weliswaar gelinkt aan de door de raad vastgestelde samenwerkingsagenda's, maar de resultaten die moeten bijdragen aan de beleidsdoelen zijn in veel gevallen niet concreet. Ter illustratie: een werkbezoek van de minister van Binnenlandse Zaken wordt gepresenteerd als resultaat. Van de meeste projecten is niet bekend hoe deze precies bijdragen aan de overkoepelende doelstellingen van de Regio Noord-Oost Brabant. Hetzelfde geldt voor Agri Food Capital. In de jaarverslagen wordt vooral over uitgevoerde activiteiten gerapporteerd. Hierbij wordt een multiplier benoemd: iedere geïnvesteerde euro levert €2,80 op. Maar waar deze multiplier op is gebaseerd blijft onduidelijk.

4. *Wat zijn de resultaten die tot op heden behaald zijn met de samenwerkingsverbanden?*

Om een inhoudelijk grondige analyse van de samenwerkingsverbanden te kunnen maken is een zogenaamd casusonderzoek uitgevoerd.

Allereerst de bevindingen wat betreft de werkvoorzieningsschappen. Uit de aangeleverde documentatie en gesprekken met ambtenaren en de betrokken portefeuillehouder blijkt dat de twee werkvoorzieningschappen waaraan Meierijstad deelneemt met elkaar, en met de gemeente samenwerken in de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening. Deze samenwerking krijgt vorm onder koepelorganisatie Participeren in Meierijstad (PIM), waardoor in de praktijk inwoners van Meierijstad bij één loket kunnen aankloppen. Bij het loket worden zij vervolgens, afhankelijk van hun behoeften en de mogelijkheden, naar één van de twee werkvoorzieningschappen geleid.

Wat betreft de Regio Noord-Oost Brabant concluderen we uit het jaarverslag dat een zeer breed pakket aan doelstellingen wordt nagestreefd, via een groot scala aan activiteiten. De informatie over de als gevolg van deze activiteiten behaalde resultaten is echter summier. Er wordt slechts beperkt gerapporteerd in termen van output. Dat er geen concrete koppeling tussen doelstellingen en resultaten mogelijk is, lijkt mede het gevolg van de wijze waarop de doelen zijn opgesteld. Deze zijn namelijk hoog over geformuleerd waardoor niet duidelijk is op welk moment het doel precies is behaald. Hoewel het zicht op de resultaten dus op papier moeilijk te toetsen is, krijgt de raad via verschillende wegen (gewone raadsbijeenkomsten, een klankbordgroep en een lokale en regionale regiotafel) wel regelmatig een update over de gang van zaken. Wel blijkt dat de raad doorgaans niet doorvraagt naar de daadwerkelijke resultaten van de Regio Noord-Oost Brabant. In algemene zin lijkt de raad samenwerking als een belangrijk gegeven te zien, en slechts beperkt de doeltreffendheid van de samenwerking te bevragen.

5. *Leidt de samenwerking tot samenwerkingskracht: worden met de gerealiseerde resultaten de beoogde doelen gerealiseerd?*

Om deze vraag naar samenwerkingskracht te kunnen beantwoorden is een korte toelichting op de typen samenwerkingskracht noodzakelijk. Kort samengevat:

- De kern van *besluitvormingskracht* is dat wanneer vraagstukken te groot zijn (geworden) voor gemeenten om zelfstandig op te kunnen lossen, gemeenten aan regionale besluitvorming moeten kunnen deelnemen om tot een oplossing te komen.
- Van *uitvoeringskracht* is sprake wanneer gezamenlijke voorbereiding en uitvoering van beleid effectiever en kostenefficiënter is dan en individuele gemeentelijke aanpak.
- *Lobbykracht* is nodig om via samenwerking met andere gemeenten invloed uit te oefenen op besluitvorming die elders plaatsvindt (provincie, Rijk, EU), maar wel relevant is voor de gemeente.
- *Meewerkkracht* betreft het strategisch bijdragen aan de uitvoering van provinciaal, landelijk of Europees beleid dat relevant is voor de gemeente.

Op basis van deze vierdeling hebben we in onderstaande tabel weergegeven welke regionale samenwerkingen zich richten op de verschillende types samenwerkingskracht: besluitvormingskracht, uitvoeringskracht, lobbykracht en meewerkkracht. Regionale samenwerkingen die meerdere krachten combineren worden in meerdere hokjes weergegeven.

	Politiek en bestuur: besluitvorming		Realisatie: uitvoering	
Intern	**Besluitvormings-kracht**	- Regio Noordoost Brabant	**Uitvoerings-kracht**	- Veiligheidsregio Brabant Noord - Werkvoorzieningschap De Dommel - Kleinschalig Collectief Vervoer - Stadsgewest 's-Hertogenbosch - Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord - Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant - Omgevingsdienst Brabant-Noord - Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hart voor Brabant - Brabants Historisch Informatiecentrum - Bank Nederlandse Gemeenten - NV Brabant Water - NV Monumenten Beheer Brabant - Scheifelaar II Beheer B.V. – Scheifelaar II C.V. - Smederijmuseum Sint-Oedenrode
Extern	**Lobbykracht**	- Regio Noordoost Brabant - Agri Food Capital	**Meewerk-kracht**	- Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noord-Oost - Agri Food Capital

Zoals de tabel laat zien zijn verreweg de meeste regionale samenwerkingen bedoeld om gemeentelijke taken uit te voeren, en is de gerealiseerde samenwerkingskracht dus uitvoeringskracht. Aantallen geven echter niet het hele beeld. Want in de praktijk blijken de partijen die zich richten op lobbykracht en besluitvormingskracht zowel ambtelijk als bestuurlijk als de belangrijkste regionale samenwerkingen te worden beschouwd, om de strategische positie van Meierijstad in de regio te versterken.

Uit het casusonderzoek blijkt dat de werkvoorzieningschappen er goed in slagen om de beoogde doelen (uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening en Participatiewet) te realiseren. Het aantal inwoners met een werkvoorziening ligt met 696 inwoners op hetzelfde niveau als andere gemeenten met vergelijkbare grootte in de regio (679 in Land van Cuijk en 763 in Oss).

De governance van Regio Noord-Oost Brabant hangt samen met die van Agri Food Capital. De raad wordt over beide samenwerkingen separaat geïnformeerd. De wijze van informatievoorziening is echter vergelijkbaar: voor beide samenwerkingen is de vraag of er samenwerkingskracht wordt gerealiseerd niet goed te beantwoorden als gevolg van het tekort aan concrete informatie over de daadwerkelijke output. Zoals eerder gesteld ontbreekt het zicht op de koppeling tussen doelstellingen en resultaten.

Conclusies en aanbevelingen

Na de beantwoording van de onderzoeksvragen komen we tot de volgende, onderstaande overkoepelende conclusies en aanbevelingen.

Conclusies

1. De gemeente Meierijstad hanteert geen uitgewerkt beleids- en afwegingskader voor regionale samenwerking. Het huidige kader beperkt zich tot de nota verbonden partijen, die zich voornamelijk richt op de vraag óf er samengewerkt moet worden, maar niet hoe deze samenwerking wordt vormgegeven, geëvalueerd of bijgestuurd. Volgens de nota verbonden partijen wordt per bestuursperiode één verbonden partij geëvalueerd. Dat is niet gebeurd, de laatste evaluatie vond plaats in 2017.

   De gemeente Meierijstad vervult bewust een leidende rol in verschillende regionale samenwerkingsverbanden, hetgeen bijdraagt aan een strategische positie van de gemeente in de regio. Zo is Meierijstad coördinerende gemeente in het adoptieproces gemeenschappelijke regelingen waarbij zij mede ten behoeve van andere gemeenten het besluitvormings- en verantwoordingsproces rondom gemeenschappelijke regelingen coördineert (zie het antwoord op deelvraag 3). Daarnaast komt uit gesprekken het beeld naar voren dat ambtenaren uit Meierijstad sterk vertegenwoordigd zijn in bovenregionale overleggen. Dit vraagt de nodige bestuurlijke en ambtelijke inzet, zonder dat duidelijk is vastgelegd wat dit moet opleveren en feitelijk oplevert. Weliswaar bevat het herindelingsontwerp van Meierijstad de opdracht om een sterk leidende positie te spelen in de regio. Het is niet vastgelegd welke concrete resultaten hiermee worden beoogd.

2. Het college en de gemeenteraad hebben een beperkt en weinig gedetailleerd inzicht in de behaalde resultaten in de verschillende samenwerkingsverbanden. De mate waarin Meierijstad zicht heeft op de uitvoeringsresultaten verschilt sterk per samenwerkingsverband. Bij sommige verbanden, zoals de werkvoorzieningschappen, is er redelijk goed zicht op de resultaten voor Meierijstad. Bij belangrijke samenwerkingen zoals de Regio Noord Oost-Brabant/Agri Food Capital is dit in veel mindere mate het geval. Er vindt geen systematische evaluatie plaats van de effectiviteit van de verschillende samenwerkingsvormen, terwijl wel algemeen wordt aangenomen dat ze meerwaarde hebben.

3. Door deelname aan 18 verschillende samenwerkingsverbanden heeft de gemeente Meierijstad in potentie een aanzienlijke samenwerkingskracht ontwikkeld. Voor gemeentelijke uitdagingen die een regionale oplossing vragen, kunnen regionaal besluiten worden genomen (besluitvormingskracht). Voor gemeentelijke taken die beter en goedkoper samen kunnen uitgevoerd, kan de uitvoering regionaal worden georganiseerd (uitvoeringskracht). Verder kunnen gemeenten door regionaal samen te werken beter invloed uitoefenen op de provinciale, nationale en Europese besluitvorming (lobbykracht). Hoewel er in de gemeenteraad, B&W en de ambtelijke organisatie grote overeenstemming is over de meerwaarde van regionale samenwerking, is het onduidelijk welk type samenwerkingskracht voor welk beleidsterrein gewenst is, en of dat ook geboden wordt.

4. Meierijstad gaat net als Weert en Venlo intensiever samenwerken met de Brainportregio. Met het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) is een concept-samenwerkingsagenda opgesteld waarin staat hoe de gemeente met de MRE gaat samenwerken rond de thema's wonen, mobiliteit, economie en talent. Hoewel het college van B&W deze nieuwe samenwerking graag wil combineren met de bestaande samenwerkingen in Brabant Noordoost, worden de gevolgen hiervan voor de positie van Meierijstad in bestaande samenwerkingsverbanden niet doordacht. Raadsbesluitvorming hierover staat gepland in december 2025.

Aanbevelingen

1. Stel een afwegingskader voor regionale samenwerkingsverbanden vast en betrek daarin ook de geografische oriëntatie van de regionale samenwerking (Noordoost, Zuidoost, of allebei).
   - Gezien de omvang en aard van de huidige samenwerkingsverbanden en de ontwikkeling van nieuwe regionale samenwerkingen in de (nabije) toekomst, is het noodzakelijk keuzes en afspraken te maken.
   - Bij elke nieuwe vorm van samenwerking dient te worden afgewogen wat de meerwaarde is van dit samenwerkingsverband, wat de samenwerking oplevert en hoe dit wordt gemonitord zodat de doeltreffendheid van de inzet kan worden vastgesteld.
   - Ook wat betreft de huidige operationele samenwerkingsverbanden is het wenselijk deze op basis van strategische uitgangspunten te evalueren, zodat geborgd wordt dat de samenwerking samenwerkingskracht oplevert.
   - Verder dient per samenwerkings-thema worden beargumenteerd waarom met bepaalde gemeenten wordt samengewerkt.
   - De samenwerkingsvorm moet worden geëvalueerd in samenhang met het belang van de samenwerking voor Meierijstad. Een lichte samenwerkingsvorm zorgt ervoor dat de gemeenteraad weinig formele sturingsmogelijkheden heeft. Bij samenwerkingsverbanden die van groot belang om beleidsdoelen te realiseren moet worden bezien of dat wenselijk is.
   - Het gebruik van een dergelijk afwegingskader hoeft zich niet te beperken tot samenwerkingsverbanden kwalificeren als verbonden partij. Aangezien de wijze van samenwerking en de aard van de samenwerkingspartners voortvloeit uit de gemaakte afweging volgens het afwegingskader is het nuttig om het afwegingskader ook te laten gelden voor de *niet-regionale* samenwerkingsverbanden en de samenwerkingsverbanden die niet kwalificeren als verbonden partij.
   - Tot slot dienen er uitgangspunten te zijn voor de rol van Meierijstad in ieder samenwerkingsverband. Neemt de gemeente een trekkende rol en zo ja, waarom?
   - Een aanzet tot een afwegingskader is hieronder te vinden:
     Een afwegingskader helpt de gemeenteraad bij het beoordelen van bestaande, zich ontwikkelende of nieuwe samenwerkingsverbanden waar de gemeente in participeert. Op die manier kan de sturende en controlerende rol van de gemeenteraad ten aanzien van regionale samenwerking worden versterkt.
     Het afwegingskader valt globaal uiteen in de volgende vragen:

- Welk lokaal beleidsdoel dient met de regionale samenwerking gerealiseerd te worden?
- Welke samenwerkingskracht dient de regionale samenwerking hiervoor te realiseren: besluitvormingskracht, lobbykracht, uitvoeringskracht of meewerkkracht?
- Met welke samenwerkingspartners kan de benodigde besluitvormingskracht het best worden gerealiseerd?
- Wordt de benodigde samenwerkingskracht in de praktijk ook gerealiseerd?
- Welke governance is het meest passend voor de samenwerkingskracht die dient te worden gerealiseerd?

2. Versterk de informatievoorziening door het gericht monitoren van de resultaten
   - Hoewel er niet wordt getwijfeld aan de resultaten van de verschillende samenwerkingsverbanden, is wel er behoefte aan verder inzicht in de concrete opbrengst van de samenwerking.
   - Een meer gestructureerde monitoring van de resultaten per samenwerkingsverband, bijvoorbeeld in compacte rapportages, kunnen bijdragen aan het strategisch (bij) sturen. Deze versterkte informatievoorziening ondersteunt de raad bij het maken van weloverwogen keuzes.

3. Onderzoek mogelijkheden voor meer transparantie in de voorbereiding van RNOB-besluitvorming
   - De raad wordt geïnformeerd over het werk van de Regio Noord-Oost Brabant via de lokale regiotafel. Aan deze lokale regiotafel kunnen zij portefeuillehouders input meegeven in aanloop naar vergaderingen van de Regio Noord-Oost Brabant en de deelnemende gemeenten. Stukken voor deze regiotafel zijn vertrouwelijk worden van tevoren alleen met de deelnemende raadsleden gedeeld. Dit bemoeilijkt een inhoudelijke voorbereiding doordat raadsleden deze stukken niet samen met mederaadsleden en burgercommissieleden kunnen voorbereiden.
   - Daarom moet onderzocht worden of deze stukken (deels) openbaar of in een meer brede kring gedeeld kunnen worden zodat gemeenteraadsleden zich beter op deze lokale regiotafel kunnen voorbereiden. In combinatie met een meer gerichte monitoring van resultaten van Regio Noord-Oost Brabant leidt dit tot een informatievoorziening die de raad beter in staat stelt om pro-actief haar kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen.

Reactie van college van B&W

MEIERIJSTAD

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
5461KN Veghel

Postadres
Postbus 10.001
5460 DA Veghel

T: 14 0413
E: info@meierijstad.nl
W: www.meierijstad.nl
IBAN: NL09 BNGH 0285 1701 04

Aan de voorzitter van de Rekenkamer
Gemeente Meierijstad

Uw kenmerk		Uw brief van	14 juli 2025
Ons kenmerk	2889858		
Datum	19 augustus 2025	Behandeld door	Ad van Gerwen
Verzenddatum	19 augustus 2025	Bijlage(n)	-

Onderwerp Bestuurlijk wederhoor rekenkameronderzoek Regionale samenwerkingsverbanden

Geachte voorzitter ,

Herijking nota verbonden partijen
Op de eerste plaats hartelijk dank voor het toezenden van het concept-onderzoeksrapport Regionale samenwerkingsverbanden. Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen. Het onderzoek geeft ons alle handvatten om de vigerende nota verbonden partijen te herijken. Dit zal z'n beslag krijgen in de nieuwe bestuursperiode.

Ook zullen wij de aanbevelingen, in afwachting van nieuw beleid, waar mogelijk, nu al meenemen bij het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Kanttekening ten aanzien van conclusie 1
Het gaat daarbij om de volgende passage:

'Volgens de nota verbonden partijen wordt per bestuursperiode één verbonden partij geëvalueerd. Dat is niet gebeurd, de laatste evaluatie vond plaats in 2017.'

Dit terwijl eerder in het rapport het volgende staat:
'Ook heeft er in 2019 een evaluatie plaatsgevonden van de samenwerking met de werkvoorzieningsschappen. Deze evaluatie vloeide voort uit een door D66 geïnitieerde en door de gemeenteraad aangenomen motie in 2017, waarmee het college de opdracht kreeg om te onderzoeken of het opportuun was om deelname aan twee werkvoorzieningsschappen te continueren.'

In de vorige bestuursperiode zijn derhalve niet 1 maar zelfs 2 verbonden partijen geëvalueerd. Wij hebben dat altijd gezien als een concrete invulling van de opdracht uit de nota verbonden partijen.

Tot slot willen we reageren op het onderdeel: beantwoording vraag (pagina 35).
'Van een helder beleids- en afwegingskader met afspraken over besluitvorming, evaluatie en herijking van samenwerkingsverbanden en de uitgangspunten die hierbij gehanteerd worden, is in de gemeente Meierijstad geen sprake. Hierdoor is het lastig mogelijk om de inrichting en samenstelling van samenwerkingsverbanden op een heldere manier kritisch tegen het licht te houden, waardoor dit nauwelijks gebeurt. Dat geldt ook voor de positie van Meierijstad in alle samenwerkingsverbanden. De leidende rol die portefeuillehouders hierin vaak innemen, is vaak niet terug te voeren op een visie op wat van samenwerkingsverbanden verwacht wordt en wat Meierijstad daaraan wil bijdragen. In het bestuur en de organisatie wordt verwacht dat de toekomstvisie van Meierijstad hiervoor aanknopingspunten gaat bieden.'

De recent vastgestelde Toekomstvisie van Meierijstad, specifiek 4.11 onderdeel 'leiderschap in de regio en met medeoverheden', biedt naar onze mening voldoende aanknopingspunten om de positie van Meierijstad in alle samenwerkingsverbanden en de leidende rol die de portefeuillehouders hierin vaak innemen te onderbouwen. De nieuwe nota verbonden partijen zal derhalve meer worden 'opgehangen' aan de Toekomstvisie.

Heeft u vragen over deze brief? Stel ze gerust aan Ad van Gerwen op telefoonnummer +31 (413) 381 114.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De loco burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

J.H.M. Goijaarts

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De loco burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

J.H.M. Goijaarts

Nota van bevindingen

NECKER
DEMOCRATIE MAAK JE

1. Aansturing van regionale samenwerkingen

In dit hoofdstuk gaan we in op de beleidskaders die de gemeente Meierijstad hanteert op het gebied van regionale samenwerking. Hierin hebben we bijzondere aandacht voor de bestuurlijke afweging om een samenwerkingsverband aan te gaan of te continueren. Daarnaast schetsen we in dit hoofdstuk een algemeen beeld van de governance van de bestaande regionale samenwerkingsverbanden en de wijze waarop de gemeenteraad hierbij betrokken is.

In dit hoofdstuk wordt de volgende deelvraag beantwoord:

1. *Welk afwegingskader ligt ten grondslag aan regionale samenwerking?*

Kernbevinding

Het afwegingskader voor regionale samenwerking beperkt zich tot de nota verbonden partijen, welke zich vooral richt op de vraag of de gemeente met andere partners dient samen te werken. Verbonden partijen worden volgens deze nota vierjaarlijks herijkt via de methode van morele oordeelsvorming, maar het is niet duidelijk welke morele waarden of criteria hierbij worden gehanteerd. Hoewel Meierijstad veel belang hecht aan regionale samenwerking ontbreekt het aan een uitgewerkt beleids- en afwegingskader met afspraken over besluitvorming over en evaluatie en herijking van samenwerkingsverbanden en de uitgangspunten die hierbij gehanteerd worden. Uit documentatie en gesprekken komt duidelijk naar voren dat Meierijstad waarde hecht aan een leidende rol in samenwerkingsverbanden. Het is niet vastgelegd welke strategische keuzes daaraan ten grondslag liggen. Formele herijking van de (vorm van) samenwerking en de rol van Meierijstad heeft in de afgelopen bestuursperiode niet plaatsgevonden volgens de in de nota verbonden partijen voorgeschreven werkwijze.

Regionale samenwerking zit in het DNA van Meierijstad

Meierijstad bestaat als gemeente sinds 2017. Uit documenten en gesprekken blijkt dat vanaf het begin regionale samenwerking een belangrijke rol speelt voor bestuurders, ambtenaren en raadsleden binnen de gemeente. Zo staat in het herindelingsadvies van Meierijstad uit 2015 : *"Op dit moment vervullen wij als afzonderlijke gemeenten een minder sterke regionale functie dan wij ambiëren. Het streven is dan ook dat de nieuwe gemeente een meer betekenisvolle rol kan en zal hebben bij het realiseren van belangrijke provinciale ambities (Agenda van Brabant) en in het bijzonder bij de uitvoering van de regionale opgaven onder de noemer van AgriFood Capital."*[4]

Ook uit gesprekken blijkt dat in de periode van het ontstaan van de gemeente Meierijstad er bestuurlijk de nadruk op is gelegd om als nieuwe gemeente niet naar binnen gekeerd te zijn, maar actief een rol in te nemen in regionale samenwerking. Het doel hierbij is niet alleen om de belangen van de gemeente regionaal te benadrukken, maar ook om als grotere gemeente met meer ambtelijke capaciteit op te komen voor collectieve regionale belangen.

[4] *Gemeenten Schijndel, Sint Oedenrode en Veghel (2015, 26 maart). Herindelingsadvies Meierijstad. Te raadplegen via: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-589640.pdf*

Coalitieakkoord

Het belang van regionale samenwerking komt ook naar voren in het huidige coalitieakkoord. Hierin worden met name het belang van uitvoeringskracht en lobbykracht van regionale samenwerking benadrukt: *"Meierijstad is een krachtige samenwerkingspartner. Met allianties in bovenlokale netwerken die voordelen bieden qua kennis, uitvoeringskracht of (beleids-)beïnvloeding. Voorbeelden zijn het netwerk Middelgrote Gemeenten (M50), de regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant/ Agrifood Capital (RNOB/AFC), de taskforce economisch herstel van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de samenwerking met andere regio's zoals Food.nl."*

Verder is in het coalitieakkoord de expliciete wens opgenomen om de relatie met Brainport Eindhoven te intensiveren: *"We zijn een dominante speler in het hart van de regio Noordoost Brabant/Agrifood Capital en we intensiveren de relatie met Brainport Eindhoven."* De ontwikkelingen in de Brainportregio overschrijden regiogrenzen. Economische ontwikkelingen in Metropoolregio Eindhoven (MRE) en Brainport (vooral de banengroei bij ASML) hebben nu al duidelijke gevolgen voor de woningmarkt in Meierijstad, zo blijkt uit gevoerde gesprekken. Mede na vragen vanuit de gemeenteraad wordt momenteel verkend of en hoe Meierijstad kan samenwerken met MRE op het gebied van wonen, werken en mobiliteit.[5] Uit gesprekken blijkt dat de gemeente niet de aandacht volledig wil verleggen van regio Noordoost Brabant naar regio Zuidoost Brabant, maar eerder een scharnierpunt wil zijn tussen beide regio's. Dit geeft Meierijstad besluitvormingskracht wat betreft het gezamenlijk keuzes maken bij de aanpak van regionale vraagstukken, op bijvoorbeeld het gebied van mobiliteit. Daarnaast biedt regionale samenwerking Meierijstad lobbykracht om de belangen van de regio te bepleiten bij de provincie, de landelijke overheid en de EU.

Toekomstvisie

Op 3 juli 2025 is in Meierijstad een toekomstvisie vastgesteld. Hierin staat het volgende over regionale samenwerking: *"In 2040 is de regionale positie van Meierijstad ijzersterk geworden. De verbinding met de regio's Noordoost Brabant en Metropool regio Eindhoven (MRE) is vanzelfsprekend. Op veel vlakken in de agrifood en maakindustrie lopen we voorop."*[6] Beoogde concrete resultaten hiervan zijn een verbeterde regionale bereikbaarheid (capaciteitsuitbreiding N279 en aanpassing A50) en de ontwikkeling van Veghel tot regionale woonstad met bijbehorende investeringen in openbaar vervoer en autoinfrastructuur.

In gesprekken wordt genoemd dat de toekomstvisie mogelijk aanknopingspunten zal bieden voor de manier waarop rol van Meierijstad in regionale samenwerkingsverbanden zijn rol kan invullen.

Tijdens de raadsbehandeling van de toekomstvisie is een amendement aangenomen waarmee de gemeenteraad de nadruk legt op het lokale karakter van Meierijstad.[7] De conceptvisie kende een hoofdstuk getiteld: "Sterk in de regio met een krachtig lokaal karakter". Per amendement is dit gewijzigd in 'Een sterk lokaal karakter en een goede buur'. De oude titel kan volgens het amendement ten onrechte suggereren dat een sterke positie in de regio belangrijker is dan het streven naar een krachtig lokaal karakter.

---

[5] *Gemeente Meierijstad. (2025, 13 januari). Raadsinformatiebrief Update samenwerking MRE. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/24530692-f4e6-4907-81ec-c8fc2b349a35?documentId=60b3a53b-1b71-49c5-82c3-0b965b7ea355&agendaItemId=39db4a53-d1c4-46e9-95b7-82a246cfddb2*

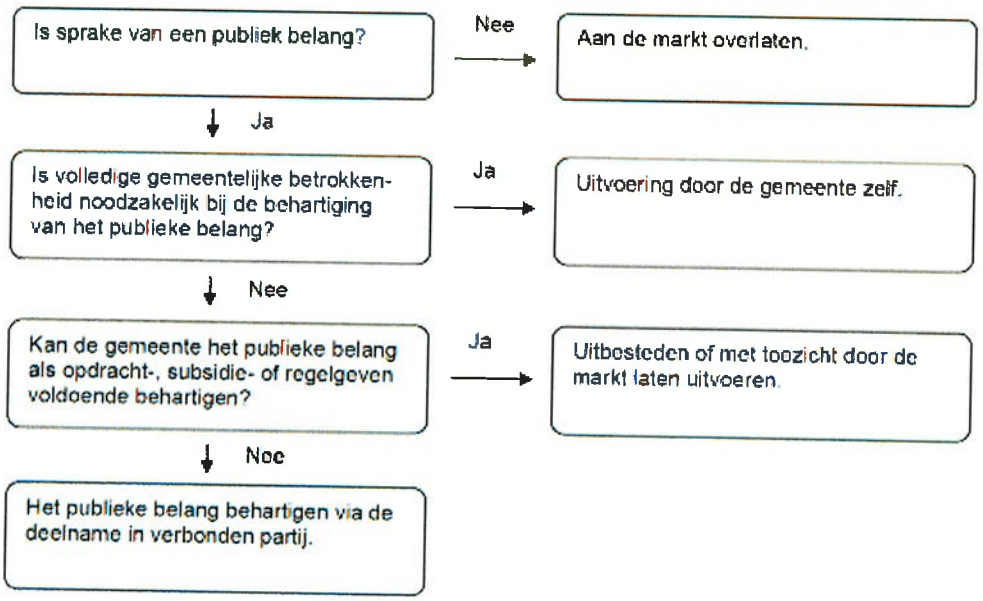
[6] *Gemeente Meierijstad. (2025, 3 juli). Toekomstvisie Meierijstad*

[7] *Gemeente Meierijstad. (2025, 3 juli). Amendement 'Sterk in Meierijstad'*

Beleidskader zoals vastgelegd in de nota verbonden partijen speelt in praktijk een beperkte rol

In 2018 is een nota verbonden partijen door de raad vastgesteld.[8] Deze nota bevat een afwegingskader voor het aangaan van regionale samenwerkingen:

Afbeelding: Afwegingskader verbonden partijen



Bron: Nota verbonden partijen gemeente Meierijstad 2018

Het afwegingskader bevat geen inhoudelijke criteria op basis waarvan kan worden besloten of er sprake is van een publiek belang. Er staat alleen: *"Belangen zijn maatschappelijke belangen als de behartiging daarvan voor de samenleving als geheel gewenst is."*[9]

Verder bevat de nota een bepaling waarin staat dat de gemeente een toezichtsarrangement heeft op basis waarvan het toezicht op verbonden partijen wordt vormgegeven. Wanneer er meer risico's verbonden zijn aan een regionale samenwerking vindt er intensiever toezicht plaats. De rapportage over de belangrijkste risico's vindt in ieder geval twee keer per jaar bij de programmabegroting en de jaarrekening plaatsvindt. In het overzicht verbonden partijen in de begroting is voor alle verbonden partijen een overzicht met de belangrijkste risico's te vinden.[10]

---

[8] *Gemeente Meierijstad. (2018, 18 januari). Nota verbonden partijen. https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/72dc18a5-bedc-4ec2-9884-fd5bdde12167?documentId=3676fc1a-5dbb-4c0a-a3c6-0b19e225992a&agendaItemId=ea8f673c-aa73-4b3a-8d01-1557b3edfe0a*

[9] *Gemeente Meierijstad (2018, 18 januari). Nota verbonden partijen (p. 8). https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/72dc18a5-bedc-4ec2-9884-fd5bdde12167?documentId=3676fc1a-5dbb-4c0a-a3c6-0b19e225992a&agendaItemId=ea8f673c-aa73-4b3a-8d01-1557b3edfe0a*

[10] *Gemeente Meierijstad. (2024). Overzicht verbonden partijen Begroting 2025. Te raadplegen via: https://meierijstad.begroting-2025.nl/p10290/overzicht-verbonden-partijen*

De nota verbonden partijen bevat een aparte paragraaf over de grip die gemeenteraden hebben op verbonden partijen. Omdat deze eerst als onvoldoende werd ervaren doet de nota praktische voorstellen om deze grip te vergroten. Een voorbeeld hiervan is dat aan belangrijke samenwerkingsverbanden wordt gevraagd om eens per vier jaar met een meerjarig beleidsplan te komen.

Naast het afwegingskader staat in de nota beschreven dat verbonden partijen binnen de gemeente vierjaarlijks worden herijkt. Dit gebeurt aan het eind van iedere collegeperiode via de methode van morele oordeelsvorming. Volgens deze methode wordt nagegaan of voldoende rekening is gehouden met de rechten, belangen en wensen van alle betrokkenen. Een concrete uitwerking van deze methode ontbreekt. Het is daarom niet duidelijk hoe het bestuur bepaalt wie betrokken zijn en hoe het zich informeert over rechten, belangen en wensen. Uit gesprekken blijkt dat deze herijking aan het eind van de collegeperiode 2018 – 2022 niet heeft plaatsgevonden.

Governancestructuur

Na de gemeenteraadsverkiezingen wijst het nieuwe college leden aan die in besturen van gemeenschappelijke regelingen zullen gaan plaatsnemen. De verdeling van wethouders over de verschillende gemeenschappelijke regelingen is gebaseerd op de portefeuilleverdeling. Voor iedere gemeenschappelijke regeling is er een eerst verantwoordelijke portefeuillehouder (die vaak ook lid is van het algemeen of het dagelijks bestuur) en een plaatsvervangend portefeuillehouder. Bij één van de gemeenschappelijke regelingen, het Werkvoorzieningschap De Dommel, wordt er naast een wethouder ook een raadslid in het Algemeen bestuur benoemd.[11]

Uit gesprekken blijkt dat Meierijstad een voorkeur heeft voor lichte – minder geformaliseerde – vormen van regionale samenwerking. Dit om de 'bestuurlijke overhead' beperkt te houden. Om die reden wordt het logisch gevonden dat een inhoudelijk belangrijk samenwerkingsverband als de Regio Noord-Oost Brabant berust op een convenant tussen de aangesloten overheden.

De uitgebreide aandacht voor regionale samenwerking betekent dat er altijd veel energie is gestoken in het onderhouden van regionale ambtelijke en bestuurlijke netwerken. In gesprekken is regelmatig genoemd dat ambtenaren en bestuurders uit Meierijstad goed vertegenwoordigd zijn in regionale gremia en besturen van samenwerkingsverbanden en zelden verstek laten gaan bij andere regiobijeenkomsten. Daarnaast neemt de gemeente Meierijstad het voortouw in het aansturen van regionale samenwerkingen via het adoptieproces gemeenschappelijke regelingen.

Adoptieproces gemeenschappelijke regelingen

Meierijstad is binnen Brabant-Noordoost een coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Jaarlijks stuurt de gemeente een procesbrief met daarin onder andere de planning voor de kadernota, de begroting en de jaarstukken.[12] Meierijstad verzorgt samen met andere gemeenten de ambtelijke voorbereiding op de regionale besluitvorming. Iedere gemeente neemt de ambtelijke voorbereiding voor enkele gemeenschappelijke regelingen op zich door concepten van raadsvoorstellen te delen en profiteert op zijn beurt van andere gemeenten die dit voor andere gemeenschappelijke regelingen doen met als doel de ambtelijke capaciteit efficiënt in te zetten.

---

[11] *Gemeente Meierijstad. (2022, 23 juni). Benoeming leden college in besturen van gemeenschappelijke regelingen.*

[12] *Gemeente Meierijstad. (2024, 5 juni). Brief Afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (GR-en) in Brabant-Noord.*

Naast de ambtenaren die zich binnen de gemeente Meierijstad bezighouden met de besluitvorming rond gemeenschappelijke regelingen is er regionaal op ambtelijk niveau een 'coördinatieteam adoptieproces GR-en'. Overleggen hierin vinden plaats op initiatief van de gemeente Meierijstad. In dit coördinatieteam participeren 6 gemeenschappelijke regelingen (Kleinschalig collectief vervoer, de GGD, de Omgevingsdienst Brabant-Noord, BSOB, BHIC en de Veiligheidsregio), de provincie Noord-Brabant en enkele andere gemeenten. In het coördinatieteam vindt afstemming plaats over onderwerpen die alle Gemeenschappelijke regelingen in de regio raken.

Naast de meer procedurele taken zoals het verzorgen van een planning houdt het adoptieproces ook in dat Meierijstad namens de deelnemende gemeente over bredere thema's communiceert met de gemeenschappelijke regelingen. Bijvoorbeeld over de financiële stand van zaken. Zo stuurde Meierijstad in 2024 een brief aan alle gemeenschappelijke regelingen met daarin de vraag om vanwege de financiële positie van gemeenten met een kritische blik naar hun begroting voor 2025 te kijken en terughoudend te zijn met nieuwe beleidsvoornemens. Hierbij werd ook aangegeven dat de gemeente Meierijstad ervan uitgaat dat de dekking van nieuw beleid van de gemeenschappelijke regelingen in de eigen begroting van de regelingen gevonden moet worden.[13] Deze brief is ook gestuurd aan een gemeenschappelijke regeling waar Meierijstad geen onderdeel van uitmaakt, namelijk de Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

Het adoptieproces is een vorm van samenwerking waarbij verschillende gemeenten profiteren van elkaars ambtelijke voorbereiding in de verschillende GR'en. Hierbij verdeelt Meierijstad dus taken met omliggende gemeenten. Het regievoeren van het adoptieproces is een taak die Meierijstad namens andere gemeenten op zich neemt. Het is niet vastgelegd of en hoe Meierijstad wordt gecompenseerd voor de ambtelijke inzet die hiermee gemoeid is.

[13] *Gemeente Meierijstad. (2024, 5 juni). Brief Afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (GR-en) Brabant-Noord.*

2. Overzicht regionale samenwerkingen

Waar we in hoofdstuk 1 een overzicht gaven van het beleid, gaan we in dit hoofdstuk dieper in op de afzonderlijke regionale samenwerkingen. Centraal staan de onderstaande deelvragen:

6. *Waarom is gekozen voor deze vormen van samenwerking en zijn de argumenten voor die keuze nog actueel?*
7. *Hebben college van B&W en gemeenteraad zicht op de resultaten van samenwerkingsverbanden?*
8. *Wat zijn de resultaten die tot op heden behaald zijn met de samenwerkingsverbanden?*
9. *Leidt de samenwerking tot samenwerkingskracht: worden met de gerealiseerde resultaten de beoogde doelen gerealiseerd?*

Om de verschillende vormen van samenleving te kunnen beschrijven, analyseren en waar nodig te kunnen vergelijken, is gekozen om de afzonderlijke samenwerkingsverbanden schematisch weer te geven. Het overzicht hiervan is terug te vinden in bijlage 2. In dit hoofdstuk bespreken we achtereenvolgens onze observaties wat betreft samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke regelingen (2.1), samenwerking via vennootschappen en coöperaties (2.2) en samenwerking via stichtingen en verenigingen (2.3). Centrumregelingen laten we in verband met de reikwijdte van het onderzoek buiten beschouwing. In hoofdstuk 3 gaan we vervolgens voor enkele casussen dieper in op de afwegingen en resultaten van regionale samenwerkingen. Om overlap tussen hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 te voorkomen worden de gekozen casussen in dit hoofdstuk niet verder toegelicht.

Kernbevinding
De Gemeente Meierijstad is aangesloten bij 10 gemeenschappelijke regelingen, 3 vennootschappen en coöperaties, 2 stichtingen en verenigingen en één overige verbonden partij. Uit documentanalyse en gesprekken met betrokken bestuurders en ambtenaren blijkt dat het college en de gemeenteraad een beperkt en weinig gedetailleerd (over)zicht hebben van de resultaten van de samenwerkingsverbanden. Toch zijn er in college en raad weinig twijfels aan de meerwaarde. Het algehele sentiment is dat de samenwerking gericht is op verschillende vormen van samenwerkingskracht, in het bijzonder lobbykracht en uitvoeringskracht. De gemeente vervult een belangrijke rol in verschillende samenwerkingsverbanden, wat bijdraagt aan een strategische positie in de regio – nu en in de nabije toekomst.

1.1 Gemeenschappelijke regelingen

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) is geregeld hoe gemeenschappelijke regelingen moeten worden ingelicht. Er zijn verschillende varianten: tussen bestuursorganen van gemeenten, provincies, waterschappen, rechtspersonen en/of andere openbare lichamen. In deze paragraaf worden de gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente Meierijstad bij aangesloten is per stuk kort beschreven.

In drie gevallen (GGD, de omgevingsdienst en Veiligheidsregio) is deelname aan een gemeenschappelijke regeling wettelijk verplicht. In één geval, het Brabants Historisch Informatie

Centrum, is vastgelegd op basis van welke afweging de gemeente de taken laat uitvoeren binnen een gemeenschappelijke regelingen

In 6 gevallen (Regionaal Bureau Leerplicht, Kleinschalig Collectief Vervoer, De regionale ambulancevoorziening, en de beide werkvoorzieningsschappen is niet bekend waarom de uitvoering van deze taken specifiek in de vorm van een GR is vormgegeven. In een aantal gevallen (bijvoorbeeld bij de werkvoorzieningschappen, worden wel afwegingen gemaakt welke taken er precies aan de GR zijn opgedragen en welke de gemeente in eigen beheer uitvoert. Voor 5 van de 10 gr'en zijn de inhoudelijke resultaten in algemene zin bekend (via jaarverslagen). In 4 gevallen zijn naast de algemene resultaten ook de resultaten voor Meierijstad bekend.

1.2 Vennootschappen en coöperaties

Bij stichtingen en verenigingen is van 1 van de 3 gevallen bekend welke afwegingen zijn meengenomen in de keuze voor de huidige bestuursvorm. Bij Monumentenbeheer is weliswaar niet bekend waarom ooit voor een NV is gekozen, maar momenteel wordt wel een evaluatie uitgevoerd naar de achterliggende overwegingen. Bij de Bank Nederlandse Gemeenten en Brabant Water zijn de afwegingen voor de bestuursvorm niet bekend. De inhoudelijke resultaten zijn in twee gevallen in algemene zin bekend via het jaarverslag (Brabant Water en Monumenten Beheer Brabant). Voor de Bank Nederlandse Gemeenten zijn financiële resultaten (voor een bank valt dit grotendeels samen met inhoudelijke resultaten) voor Meierijstad specifiek bekend.

1.3 Stichtingen en verenigingen

De gemeente is aangesloten bij een stichting: het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost. Deze is in de paragraaf verbonden partijen opgenomen onder het kopje stichtingen en verenigingen, maar feitelijk gaat het om een samenwerking op basis van een convenant. Van het Zorg en Veiligheidshuis zijn resultaten beschikbaar waarin specifiek is gemaakt welkte taken ten behoeve van Meierijstad zijn uitgevoerd. Ook is bij de samenwerking de afweging om te kiezen voor een samenwerkingsconvenant geëxpliciteerd.

3. Casusonderzoek

Na een overzicht van de verschillende samenwerkingsverbanden gaan we in dit hoofdstuk dieper in op de aansturing van een paar specifieke regionale samenwerkingen. Hierbij bevragen we expliciet niet alleen de *bedoeling* maar ook de *meerwaarde* van deze samenwerkingsverbanden.
We behandelen de volgende drie casussen:

- Regio Noord Oost Brabant (RNOB), waarbij we ook ingaan op de aansturing van AgriFood Capital
- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant
- Werkvoorzieningschap De Dommel, die ook Werk.Samen.Doen (WSD) wordt genoemd

Bij het selecteren van de casussen voor verdiepend onderzoek heeft de Rekenkamer rekening gehouden met de volgende aspecten:

- Verschillende vormen van samenwerking.
- De casussen zijn verschillend georganiseerd: Regio Noord-Oost Brabant is een samenwerking op basis van een convenant, Agri Food Capital is een stichting, Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant en Werkvoorzieningschap De Dommel zijn werkvoorzieningschappen (waarbij Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant ook een aandeelhouderstructuur heeft).
- Verschil in impact en belang van de samenwerking.
  Regio Noord-Oost Brabant wordt gezien als de meest impactvolle samenwerking voor de gemeente en heeft vooral betrekking op lobby- en besluitvormingskracht. De werkvoorzieningschappen hebben daarentegen in financieel opzicht een kleine impact op de gemeentelijke begroting: bij deze samenwerkingsverbanden gaat het vooral om uitvoeringskracht.
- De mogelijkheid een bestuurlijke afweging in beeld te brengen.
  Vanwege de vraag naar de bestuurlijke afweging zijn de wettelijk verplichte samenwerkingen (zoals de GGD en de Veiligheidsregio) bij de casusselectie buiten beschouwing gelaten. In 2019 is na een evaluatie een bestuurlijke keuze gemaakt om de samenwerking met twee (in plaats van één) werkvoorzieningschappen te continueren. Voor Regio Noord-Oost Brabant bestaat geen dergelijke evaluatie, maar momenteel doet de gemeente wel onderzoek naar de samenwerking met Metropoolregio Eindhoven. Het invullen van deze samenwerking heeft mogelijk ook zijn weerslag op de samenwerking in RNOB-verband.

Voor elk van de casussen worden de volgende vragen beantwoord:

- *Waarom is gekozen voor deze vormen van samenwerking en zijn de argumenten voor die keuze nog actueel?*
- *Hebben college van B&W en gemeenteraad zicht op de resultaten van samenwerkingsverbanden?*
- *Wat zijn de resultaten die tot op heden behaald zijn met de samenwerkingsverbanden?*
- *Leidt de samenwerking tot samenwerkingskracht: worden met de gerealiseerde resultaten de beoogde doelen gerealiseerd?*

Kernbevinding:

Voor beide casussen is gedeeltelijk sprake van een bestuurlijke afweging ten aanzien van de vorm van de samenwerking. Hierbij gaat het vooral in de vraag op welke manier de governance van de samenwerkingsverbanden wordt vormgegeven.
De mate waarin de gemeente zicht heeft op resultaten van de samenwerkingsverbanden verschilt per casus. Voor de werkvoorzieningschappen heeft de gemeenteraad redelijk goed zicht op de resultaten voor Meierijstad. Bij Regio Noord-Oost Brabant en Agri Food Capital is dit in veel mindere mate het geval.

Casus werkvoorzieningschappen

In de onderstaande twee tabellen wordt algemene informatie over de samenwerkingsverbanden weergegeven:

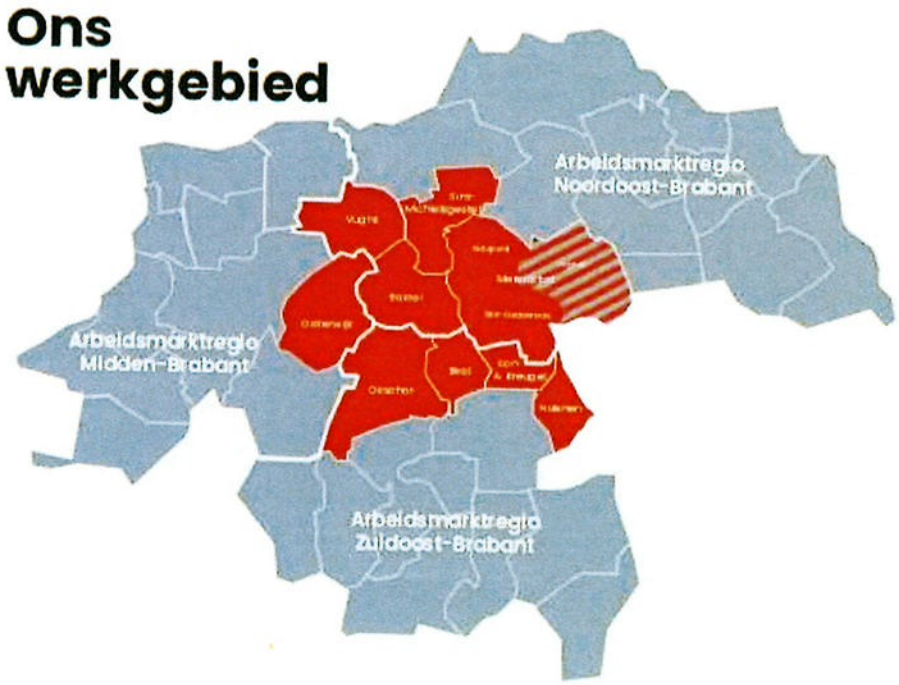
Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant	
Oprichtingsdatum	1970
Betrokken overheden	Boekel, Bernheze, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad (alleen voor grondgebied voormalige gemeente Veghel) en Oss
Doelstelling/wettelijke grondslag	In artikel 4.1 van de gemeenschappelijke regeling[14] staat de volgende doelstelling: *"het continueren van een gemeenschappelijke voorziening ter integrale uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen, alsmede andere vormen van gesubsidieerde arbeid. Met name wordt bevorderd dat inwoners uit de regio Noordoost-Brabant met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt, hulp wordt geboden bij het verkrijgen van betaald werk. (...)"*
(Wettelijke) taken/activiteiten	Uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening en uitvoering participatiewet
Financiële inbreng Meierijstad	€10.792 in 2023 €11.277 in 2024 (begroot, realisatie onbekend) €11.748 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam Wgr
Afweging voor bestuursvorm	*"overwegende, dat zij van oordeel zijn, dat het voor een optimale behartiging van de in deze regeling nader aan te geven belangen van die gemeenten en van de belangen van die gemeenten gezamenlijk, wenselijk is, dat door de besturen van die gemeenten tot samenwerking wordt overgegaan; dat zij het voornemen hebben daartoe een openbaar lichaam in te stellen; dat zij bereid zijn aan dat openbaar lichaam de behartiging van de in deze regeling aan te geven belangen op te dragen, en bevoegdheden over te dragen en middelen ter beschikking te stellen om die belangenbehartiging gestalte te kunnen geven; dat het bestuur van het openbaar lichaam zodanig dient te worden ingericht, dat de*

[14] *Werkvoorzieninschap Noordoost-Brabant (2024). Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant). Te raadplegen via: https://www.wvs-nb.nl/wordpress/wp-content/uploads/2024/11/Gemeenschappelijke-regeling-2024.pdf*

	gemeentebesturen zoveel mogelijk bij die belangenbehartiging betrokken blijven; gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen"
Governance structuur	Voor de plaatsing van Wsw-werknemers beschikt het werkvoorzieningschap over een eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN. De deelnemende gemeenten zijn dus indirect eigenaar/aandeelhouder van IBN. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap. Sinds 2019 is er een nieuwe governance structuur operationeel. Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het AB bestaat uit leden van alle deelnemende gemeenten. Het DB bestaat uit drie leden van het AB en andere leden. De voorzitter van het AB is ook voorzitter van het DB.
Opmerkingen	Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens 6 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Naam Werkontwikkelbedrijf Werk. Samen. Doen (Werkvoorzieningschap De Dommel)	
Oprichtingsdatum	18 november 1987
Betrokken overheden	Onderstaande kaart toont het werkgebied van het werkvoorzieningschap: de gemeente Vught, Oisterwijk, Sint-Michielsgestel, Meierijstad, Son en Breugel,

Nuenen, Best en Oirschot zijn deelnemers.



Doelstelling/wettelijke grondslag	In artikel 3.1 – 3.2 *"Het schap heeft tot doel de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. Ter realisering van deze doelstelling draagt het schap er onder meer zorg voor dat zij aan zoveel mogelijk ingezetenen, die blijkens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, een dienstbetrekking aanbiedt voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Het schap heeft mede ten doel andere vormen van gesubsidieerde arbeid uit te voeren dan wel te doen uitvoeren (...)*
(Wettelijke) taken/activiteiten	- Het aanbieden van een dienstbetrekking aan zoveel mogelijk ingezetenen met een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking
Financiële inbreng Meierijstad	€54.175 in 2023 €53.109 in 2024 (begroot) €54.615 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar Lichaam
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder M.H.B. Roozendaal en raadslid De heer P.W.C. Kuijs (vervanger raadslid De heer S.J.H.G. van Kessel). Daarnaast is wethouder M.H.B. Roozendaal lid van het Dagelijks Bestuur. Iedere gemeente heeft zowel een raadslid als een wethouder in het algemeen bestuur (conform artikel 5 van de regeling). Het schap heeft mede ten doel andere vormen van gesubsidieerde arbeid uit te voeren dan wel te doen uitvoeren. Het AB van Werkvoorzieningschap De Dommel kan hiertoe een of meerdere privaatrechtelijke rechtspersonen oprichten. Het AB is bevoegd om onder nader door hem te stellen voorwaarden met niet aan

	de regeling deelnemende gemeenten en of met andere derden overeenkomsten aan te gaan ter uitvoering van vormen van gesubsidieerde arbeid, scholing en of begeleiding.

Bestuurlijke afweging deelname Werkvoorzieningschappen

Gemeenten zijn niet wettelijk verplicht om de uitvoering van de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening vorm te geven via een gemeenschappelijke regeling. Er kan ook besloten worden de uitvoering zelf in te richten. Sinds de oprichting van Meierijstad is er *geen* bestuurlijke afweging geweest over de vraag *of* de uitvoering van deze taken via een gemeenschappelijke regeling plaats zou moeten vinden. Wel is er op twee andere aspecten een bestuurlijke afweging gemaakt:

- De gemeente heeft besloten deel te blijven nemen aan twee verschillende gemeenschappelijke regelingen voor de uitvoering van deze wettelijke taken;
- Er zijn keuzes gemaakt om naast de uitvoering van de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening ook andere taken te beleggen bij de twee gemeenschappelijke regelingen.

Waarom twee gemeenschappelijke regelingen?

De voorgangers van de gemeente Meierijstad waren onderdeel van twee verschillende gemeenschappelijke regelingen voor sociale werkvoorziening. Bij de herindeling is ervoor gekozen om als gemeente te blijven participeren in beide gemeenschappelijke regelingen. Op 13 juli 2017 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin het college werd verzocht scenario's te schetsen ten aanzien van deelname aan de werkvoorzieningschappen. De overweging hierbij was dat deelname in twee GR'en voor één taak op termijn niet als logisch werd gezien.[15] In juni 2018 werd de toezegging gedaan om de raad uiterlijk 1 januari 2020 over de resultaten van een evaluatie hierover te informeren. De uitkomst van de evaluatie was dat de gemeente wil blijven deelnemen aan beide gemeenschappelijke regelingen. Het uittreden uit een van de regelingen zou namelijk negatieve consequenties hebben voor de personen met een dienstverband bij de Sociale Werkvoorzieningsbedrijven. Een paraplu-organisatie, die boven beide bedrijven hangt, moest ervoor gaan zorgen dat de dienstverlening aan alle inwoners van Meierijstad op een gelijke manier plaatsvindt.[16]

Met Participeren in Meierijstad (hierna: PIM Werkt) is deze ambitie gerealiseerd. PIM functioneert als paraplu boven de beide gemeenschappelijke regelingen. Alle inwoners uit Meierijstad kunnen bij PIM Werkt aankloppen.[17] Formeel gezien zijn beide gemeenschappelijke regelingen ieder verantwoordelijk voor de inwoners van een bepaald gebied van Meierijstad. In de praktijk wordt hieraan vastgehouden. Indien er geen mogelijkheid is om een deelnemer een dienstverband aan te bieden bij het eerste werkvoorzieningschap, dan is er de mogelijkheid om een dienstverband te krijgen bij het andere werkvoorzieningschap in de gemeente.

---

[15] *Gemeente Meierijstad (2017, 13 juli). Aangenomen motie Verkenning bestuurlijke vorm WSD/wsd NOB. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/9076d38b-5fb9-49b3-be27-169d2957b638?documentId=08a0e9a5-ec5f-48d0-90f1-dfe7d87d298b&agendaItemId=f21ad8a5-dab9-43b9-acab-0c434d1a2acb*

[16] *Gemeente Meierijstad. (2019, 16 juli). Verkenning bestuurlijke vorm WSD/WVS NOB. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/a5da11c7-4c16-4f67-8d90-f24d5c3b61fb*

[17] *Gemeente Meierijstad. (2022, 20 december). Evaluatie partnership gemeenten- IBN en voorstel voor 2023 en 2024.*

wordt echter per deelnemer gekeken in welk ontwikkelbedrijf de inwoner in kwestie het beste kan functioneren en wordt op basis hiervan vervolgens een keuze gemaakt voor één van de twee ontwikkelbedrijven.

Welke taken zijn ondergebracht bij de sociale werkvoorzieningsbedrijven?

IBN biedt voor elke gemeente een zogenaamd basispakket aan. Dit basispakket bestaat uit:

- uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening,
- hoofdaannemerschap van beschut werk,
- het werkgeverschap voor en ontwikkelen van Participatiewet-kandidaten,
- realiseren van voortrajecten en
- het zijn van een expertisecentrum.

Werkvoorzieningschap De Dommel richt zich met name op de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet. Deze dienstverlening wordt aan alle deelnemende gemeenten geleverd.

Daarnaast zijn er pluspakketten waar gemeenten zelf voor kunnen kiezen. Meierijstad maakt gebruik van het pluspakket Young Talent. Dit is een organisatie die jongeren naar werk begeleidt.[18] Daarnaast maakt de gemeente in beide werkvoorzieningschappen gebruik van het pluspakket inburgering.

In 2021 is door de gemeenteraad een bestuursopdracht geformuleerd om de samenwerking tussen IBN en de deelnemende gemeenten te onderzoeken. Centraal hierin stond de vraag welke taken de gemeente bij de IBN belegd en hoe de financiële relatie wordt vormgegeven.

Uit de stukken blijkt dat gekozen is voor een vorm waarbij onder de gemeenschappelijke regeling een holding hangt waarbij de uitvoering van de werkzaamheden is belegd. Eén van de argumenten voor deze structuur was dat IBN op deze manier meer bedrijfseconomisch kan werken.[19]

Resultaten

Tweemaal per jaar ontvangt de gemeenteraad een brief met daarin een update over het werk van IBN. Hierin wordt de raad geïnformeerd over het aantal plaatsingen in het kader van de Wet Sociale Werkvoorzieningen (191 per 31 maart 2025) en in het kader van de Participatiewet (84 per 31 maart 2025). Verder wordt vermeld hoeveel mensen bij de gemeente een dienstverband hebben via IBN (9 per 31 maart 2025) en hoeveel mensen via IBN in totaal werkzaam zijn (343 per 31 maart 2025). Ook wordt voor de financiële bijdrage van Meierijstad gespecificeerd op welke manier bedragen zijn uitgegeven.[20]

Waar de informatievoorziening wat betreft IBN zorgvuldig en regelmatig is, blijkt de informatie over de gang van zaken bij Werkvoorzieningschap De Dommel minder frequent met de raad gedeeld en

---

[18] *IBN (2025). Leren in de praktijk. Te raadplegen via: https://www.ibn.nl/werkzoekende/extra-hulp-bij-werk*

[19] *Gemeenschappelijke Regeling WVSNB (2024, 31 december). Bestuurlijke opdracht Toekomst partnership gemeenten-IBN Geraadpleegd via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/1aee9e5d-6d1a-486b-9406-d2eca5ee1a25?documentId=d5f9f00f-5600-480a-8dcf-3171ec1575b4&agendaItemId=d37053aa-b0ae-420d-85b4-783f753f7253*

[20] *IBN (2025). Kwartaalinformatieset IBN Meierijstad Q1 2025. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/4e1e4031-4ce2-4cb0-b1d2-7ebcf58cf708?documentId=3488ffa8-c5f5-40bb-8f25-ddcbe2891ba6&agendaItemId=0b7c5ce3-681b-4cd0-99f3-d354a3d868ae*

beperkt deze zich vooral tot belangrijke momenten in de P&C-cyclus.[21] In het jaarverslag is per gemeente wel informatie te vinden over het aantal mensen in gesubsidieerde banen per gemeente via de Wet Sociale Werkvoorziening (279 per 1 januari 2025) en de Participatiewet (137 per 1 januari 2025). Ook wordt per gemeente weergegeven hoeveel mensen regulier in dienst zijn (204,2 arbeidsjaren) en hoeveel mensen op basis van Begeleid Werken actief zijn (26,1 arbeidsjaren) bij Werkvoorzieningschap De Dommel . De overige in het jaarverslag gedeelde cijfers hebben betrekking op financiële informatie.

Naast informatie over een van de twee specifieke werkvoorzieningschappen wordt de raad bijgepraat over de toeleiding van personen naar de banen in de werkvoorzieningschappen. Deze toeleiding vindt plaats via PIM werkt. Zo vond er op 20 maart 2025 een beeldvormende avond plaats over dit thema. Hierbij wordt met de raad gedeeld op welke manier PIM Werkt mensen laat instromen in de arbeidsmarkt. Ook worden cijfers over specifieke projecten van zowel Werkvoorzieningschap De Dommel als IBN weergegeven. Hierbij is niet met de raad gedeeld hoeveel mensen PIM werkt per jaar toeleidt naar werk.

De relatie tussen deelnemende gemeenten en IBN wordt tweejaarlijks geëvalueerd. De meest recente evaluatie dateert van december 2024.Centraal hierin staat niet zozeer de vraag of IBN nodig is. De deelnemende gemeenten hebben namelijk de overtuiging dat er een parallelle arbeidsmarkt nodig is voor behoud van werkgelegenheid voor de doelgroepen van de Participatiewet, in het bijzonder voor de mensen met een arbeidsbeperking.[22] Uit de evaluatie komt naar voren dat alle gemeenten en IBN het basispakket, de dienstverlening die alle gemeenten bij IBN afnemen, ongewijzigd willen laten in 2025 en 2026.

Casus Regio Noord-Oost Brabant en Agri Food Capital

Hieronder behandelen we de casus Regio Noordoost Brabant (RNOB). Omdat de governance van Regio Noord-Oost Brabant en de stichting Agri Food Capital samenhangen worden deze gezamenlijk behandeld. Allereerst geven we een overzicht van de belangrijkste gegevens van beide samenwerkingsverbanden

Naam: Regio Noord Oost Brabant (RNOB)	
Oprichtingsdatum	December 2013
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel en Vught en de waterschappen Aa en Maas en De Dommel zijn deelnemers.
Doelstelling/wettelijke grondslag	De doelstelling in het samenwerkingsconvenant luidt: *"Het gezamenlijk oppakken van de bovenlokale maatschappelijke opgaven, zoals verwoord in de Samenwerkingsagenda."* Hierbij wordt volgens het convenant rekening gehouden met het volgende: "a. Het expliciet in positie brengen van de gemeenteraden respectievelijk waterschapsbesturen; b. Het bewust inspelen op diversiteit van de regio in de te

[21] *WSD (2025, 10 juni). Jaarverslag 2024. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/4e1e4031-4ce2-4cb0-b1d2-7ebcf58cf708?documentId=fc1fd7e3-6b3a-4375-9a6f-579e4785c7e0&agendaItemId=55b95905-3edb-440f-8adc-8bb647a358bb*

[22] *Gemeente Meierijstad (2024, 17 december). Raadsinformatiebrief Evaluatie Partnership gemeenten-IBN en voorstel 2025 – 2026 Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/82152eaa-55ef-4eea-94c0-cab4e3972792?documentId=3f5b0a87-90a9-406d-a9be-7216281b84bb&agendaItemId=b32fe0b7-9e8f-457b-bbb0-f11f714843f6*

	onderscheiden overlegvormen; c. Het vergroten van de slagkracht en daarmee de uitvoeringskracht van de samenwerking."
(Wettelijke) taken/activiteiten	In het samenwerkingsconvenant worden de activiteiten van Regio Noord-Oost Brabant niet expliciet uitgewerkt.
Financiële inbreng Meierijstad	Alle gemeenten leveren inbreng aan Regio Noord-Oost Brabant naar rato van inwoneraantal. Het gaat om €1,62 per inwoner per jaar.
Bestuursvorm	Samenwerking op basis van Convenant
Afweging voor bestuursvorm	In gesprekken gedurende dit onderzoek is uitgesproken dat men de voorkeur heeft voor een 'lichte' bestuursvorm om bestuurlijke overhead te voorkomen. In het samenwerkingsconvenant staat het volgende: *"overwegende dat: (...) Partijen geen gemeenschappelijke regeling willen aangaan zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen; Partijen willen samenwerken waarbij participatie in eenmaal aangegane verplichtingen in samenwerkingsinitiatieven niet vrijblijvend van aard is. De gekozen vorm geeft ruimte om te handelen, vraagstukken op maat aan te pakken en antwoord gevend op ontwikkelingen. Ook geeft de gekozen vorm betrokkenheid bij wat partijen samen doen."*
Governance structuur	De gemeenteraden en algemene besturen stellen vierjaarlijks via een samenwerkingsagenda het beleidskader vast. Verder is er een klankbordgroep met raadsleden die wordt gebruikt om de gemeenteraad te informeren over bijeenkomsten en input op te halen. Er zijn drie portefeuillehoudersoverleggen over de thema's Duurzame leefomgeving, economie en ruimte en mobiliteit. Deze bestaat uit bestuurders van de betrokken gemeenten en waterschappen. Er is een dagelijks bestuur, bestaande uit de voorzitters van portefeuillehoudersoverleggen over diverse thema's, die belast is met de voorbereiding en uitvoering van de samenwerkingsagenda en met de vaststellen van jaarplannen en P&C-documenten. Zij stelt een regiomanager aan die verantwoordelijk is voor de dagelijkse uitvoering van de samenwerkingsagenda. Ten slotte is er een bestuurlijke coördinatiegroep met daarin alle betrokken burgemeester en dijkgraven
Opmerkingen	N.v.t.

Naam: Stichting Agrifood Capital	
Oprichtingsdatum	1 januari 2015
Betrokken overheden	Bedrijven, kennisinstellingen en overheden
Doelstelling/wettelijke grondslag	De Stichting heeft als doel het versterken van het unieke economische ecosysteem van AgriFood Capital ter bevordering van de (inter)nationale competitiviteit in de regio Noordoost-Brabant en daarmee ook in Nederland.
(Wettelijke) taken/activiteiten	- Formuleren strategie in Triple Helix verband - Het ontplooien van activiteiten gericht op de stimulatie van innovatie in AgriFood, versterking van de regionale arbeidsmarkt en het creëren van een

	stimulerend vestigingsklimaat. De stichting streeft samenwerking met verschillende overheden en zichtbaarheid in nationaal en internationaal verband na.
Financiële inbreng Meierijstad	Per inwoner draagt de gemeente jaarlijks €1,50 bij aan Agri Food Capital.
Bestuursvorm	Stichting
Afweging voor bestuursvorm	De Stichting is onafhankelijk en opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid.
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Stichtingsbestuur door burgemeester van Rooij bij het onderdeel 'overheden' worden de samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouders. De vertegenwoordigers met een verbinding naar de overheid informeren en raadplegen de bestuurlijke regiegroep (BRG) regio Noordoost-Brabant (RNOB) over de activiteiten van de Stichting.
Opmerkingen	Voor de periode 2021-2024 is een Strategische Agenda AgriFood Capital en een nieuwe regionale strategische Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' Regio Noordoost Brabant opgesteld als basis voor het verlengen van de samenwerking op basis van het convenant 'Regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024'

Bestuurlijke afweging

Bij het vernieuwen van het bestuurlijk convenant is in het raadsvoorstel een beknopte argumentatie opgenomen over de voortzetting in relatie tot de bestuurlijke ambitie voor Meierijstad. Betoogd wordt dat voortzetting van de samenwerking in Regio Noord-Oost Brabant past binnen de bestuurlijke ambities voor Meierijstad. Ook wordt verwezen naar een eerder rekenkameronderzoek waaruit is gebleken dat regionale samenwerking goede resultaten heeft opgeleverd. Verder wordt aangegeven dat er is gekozen voor een lichte vorm van samenwerking en een geringe(re) financiële jaarlijkse bijdrage. Hierbij staat dat dit alleen werkt indien de deelnemers eigen personeel inzetten bij de opgaven en ook budget beschikbaar stellen uit de gemeentelijke begroting vanuit de lokale opgaven.[23] Voor Agri Food Capital is een dergelijke inhoudelijke bestuurlijke afweging niet beschikbaar.

Wat zijn de resultaten

De resultaten zijn in het jaarverslag 2023 onderverdeeld in een aantal programma's:

- Vitale leefomgeving
- Duurzaam bereikbaar
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Behoud van talent
- Een sterk verhaal
- Samenwerking

[23] *Gemeente Meierijstad (2022, 4 februari). Raadsavoorstel Samenwerking regio Noordoost Brabant (RNOB) 2021 – 2024*

Uit het jaarverslag blijkt dat de resultaten voornamelijk betrekking hebben op het in overleg met andere overheden ontwikkelen van voorstellen en programma's, zodat middelen van het rijk en andere overheden hun weg kunnen vinden naar concrete projecten. Ook is Regio Noord-Oost Brabant een platform waarop reguliere regionale overleggen (zoals het opstellen van een nieuw bedrijventerreinprogramma) plaatsvinden. Vaak wordt de inzet van middelen of het uitvoeren van activiteiten in programma's gedefinieerd als resultaat. Resultaten op outcome of outputniveau worden niet genoemd.

Voor Agri Food Capital zijn de resultaten beschikbaar in een activiteitenverslag over 2024. Hierin is opgenomen welke projecten in 2024 bezig zijn. Ook is er een financiële 'multiplier' in het jaarverslag opgenomen. Iedere geïnvesteerde euro levert €2,80 op. Niet wordt toegelicht hoe deze berekening tot stand komt. Resultaten worden in het jaarverslag niet specifiek per gemeente uitgesplitst. Dit heeft er deels mee te maken dat de projecten niet altijd aan een specifieke gemeente zijn te koppelen (anders dan bij de resultaten van bijvoorbeeld de werkvoorzieningschappen).

Zicht op resultaten in de gemeenteraad

De raad wordt geïnformeerd over het werk van Regio Noord-Oost Brabant via een speciale governance structuur. 4 keer per jaar zijn er regiodagen. De portefeuillehoudersoverleggen over verschillende thema's zijn geclusterd op deze dagen en dan vindt er ook besluitvorming plaats. In aanloop naar iedere regiodag wordt er in Meierijstad sinds maart 2021 een lokale regiotafel georganiseerd. Doel van deze regiotafels is om raadsleden te informeren over de gang van zaken en de resultaten van Regio Noord-Oost Brabant . De overleggen vinden plaats in beslotenheid vanwege de uitgebreide gedeelde documentatie. Sommige raadsleden hebben aangegeven dat dit besloten karakter in sommige gevallen de kwaliteit van de voorbereiding van het overleg negatief beïnvloed. De voorafgaand gegeven informatie is vertrouwelijk en mag niet verder verspreid worden. Met name kleinere fracties geven aan dat zij hierdoor minder gelegenheid hebben zich gedegen voor te bereiden, ook vanwege de aard en omvang van de aangeleverde stukken.

Naast de lokale regiotafel is er de verenigde vergadering. Deze verenigde vergadering wordt ongeveer vier keer per jaar uitgeroepen, ter voorbereiding op de behandeling van de RNOB-besluiten in de gemeenteraden. Om die reden wordt deze verenigde vergadering in het samenwerkingsconvenenant 'verenigde voorbereidende bijeenkomst' genoemd. Deze bijeenkomst is bedoeld voor raadsleden uit alle deelnemende gemeenten. De verenigde vergadering heeft zelf geen besluitvormingsbevoegdheid. Besproken moties in de verenigde vergadering moeten daarom ook in alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten separaat worden ingediend.

Andere momenten waarop de raad wordt geïnformeerd over de Regio Noord-Oost Brabant is de reguliere raadsinformatie in het kader van de P&C-cyclus. De raadsleden ontvangen jaarlijks een jaarverslag van de Regio Noord-Oost Brabant en ook een jaarplan waarin de activiteiten in het nieuwe jaar worden opgesomd. Voor Agri Food Capital wordt ook met name de reguliere P&C-cyclus gebruikt en wordt jaarlijks een activiteitenverslag en een jaarplan en begroting aan de raad aangeboden.

Wat gebeurt er in het geval van uittreding? Het voorbeeld van BSOB

Bestuurlijke afwegingen over een bestuursvorm worden doorgaans gemaakt bij de uittreding of intreding van een regionale samenwerking. Het laatste moment van uittreding in het geval van Meierijstad was de Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB). In 2016 hebben de drie raden van de fusiegemeenten (Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel) unaniem besloten de heffing en de invordering van gemeentebelastingen Meierijstad en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken

volledig in eigen beheer uit te gaan voeren en daarbij Veghel uit de Gemeenschappelijke Regeling BSOB te laten treden. Hiervoor is door Deloitte een rapport opgesteld waarin de gevolgen van uittreding zijn beschreven. Op basis van dit rapport hebben de fusiegemeenten besloten uit de BSOB te treden.

Tot slot: beantwoording vraag

Van een helder beleids- en afwegingskader kader met afspraken over besluitvorming, evaluatie en herijking van samenwerkingsverbanden en de uitgangspunten die hierbij gehanteerd worden, is in de gemeente Meierijstad geen sprake. Hierdoor is het lastig mogelijk om de inrichting en samenstelling van samenwerkingsverbanden op een heldere manier kritisch tegen het licht te houden, waardoor dit nauwelijks gebeurt. Dat geldt ook voor de positie van Meierijstad in alle samenwerkingsverbanden. De leidende rol die portefeuillehouders hierin vaak innemen, is vaak niet terug te voeren op een visie op wat van samenwerkingsverbanden verwacht wordt en wat Meijerijstad daaraan wil bijdragen. In het bestuur en de organisatie wordt verwacht dat de toekomstvisie van Meierijstad hiervoor aanknopingspunten gaat bieden.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording

Geraadpleegde bronnen

Binnen dit onderzoek is gebruik gemaakt van door de ambtelijke organisatie aangeleverde documenten ten aanzien van regionale samenwerkingen. Daarnaast is openbaar beschikbare documentatie uit het Raadsinformatiesysteem in de rapportage verwerkt. De overzichten van de diverse verbonden partijen zijn deels gebaseerd op het openbaar raadpleegbare overzicht verbonden partijen dat ook is opgenomen in de begroting.[24]

Gevoerde interviews

Datum gesprek	Functie	Type gesprek
10 april 2025	Voormalig en huidig accounthouder Regio Noord-Oost Brabant en Agri Food Capital	Oriënterend
10 april 2025	Accounthouder Omgevingsdienst Noord Oost Brabant	Oriënterend
29 april 2025	Burgemeester	Verdiepend
7 mei 2025	Raadslid	Verdiepend
7 mei 2025	Groepsgesprek raadsleden	Verdiepend
14 mei 2025	Accounthouder werkvoorzieningschappen	Verdiepend
14 mei 2025	Bestuurlijk portefeuillehouder Regio Noord-Oost Brabant en Agri Food Capital	Verdiepend
14 mei 2025	Bestuurlijk portefeuillehouder werkvoorzieningschappen	Verdiepend

Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode in de periode maart 2025 – juni 2025 in de volgende fasen.

Fase 1: opstarten (februari – april 2025)

Op 24 februari 2025 is het informatieverzoek aan de ambtelijke organisatie verstuurd. Nadat intern een ambtelijk contactpersoon voor het onderzoek is aangewezen, is dit verzoek op 13 maart 2025 uitgezet bij de verschillende accounthouders voor gemeenschappelijke regelingen. De informatie is ontvangen in de periode 14 maart 2025 – 4 juni 2025.

Op 3 april 2025 heeft een startgesprek plaatsgevonden met de ambtelijk contactpersoon over de onderzoeksopzet uitvoering van het onderzoek. Vervolgens hebben de oriënterende interviews plaatsgevonden op 10 april 2025. Na de oriënterende interviews heeft de Rekenkamer de casussen geselecteerd.

Fase 2: Uitvoering van het onderzoek (april – mei 2025)

In de periode 29 april 2025 tot en met 14 mei 2025 hebben de verdiepende interviews plaatsgevonden. Bij de selectie van interviewpartners is naast onderzoeksopzet rekening gehouden met suggesties uit de oriënterende gesprekken. Naast de gesprekken zijn in deze fase documenten geanalyseerd.

[24] *Gemeente Meierijstad. (2024). Overzicht verbonden partijen. Te raadplegen via: https://meierijstad.begroting-2025.nl/p10290/overzicht-verbonden-partijen*

Fase 3: Rapportage en ambtelijk wederhoor (mei – juni 2025)

De opgehaalde bevindingen in de interviews en documenten zijn verwerkt in een rapportage die op 16 juni 2025 aan de ambtelijke organisatie is teruggelegd voor ambtelijk wederhoor.

Fase 4: Conclusies en aanbevelingen en bestuurlijk wederhoor (juli – augustus 2025)

Na ontvangst van de opmerkingen uit de ambtelijke feitenverificatie op 7 juli 2025 zijn de opmerkingen verwerkt en is de rapportage inclusief conclusies en aanbevelingen aangeboden voor bestuurlijk wederhoor op 14 juli 2025.

Fase 5: rapportage en raadspresentatie (juni – september 2025)

Na ontvangst van de bestuurlijke reactie op 21 augustus 2025 heeft er op 4 september 2025 een presentatie van de bevindingen aan de gemeenteraad plaatsgevonden. Op 8 september 2025 is de definitieve rapportage aan de gemeenteraad aangeboden.

Bijlage 2. Overzichten verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Hieronder is een overzicht van alle gemeenschappelijke regelingen (uitgezonderd de beide werkvoorzieningschappen die reeds in hoofdstuk 3 zijn behandeld).

Regionaal Bureau Leerplicht

Naam: Regionaal Bureau Leerplicht	
Oprichtingsdatum	2009
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Oss en Meierijstad
Doelstelling/wettelijke grondslag	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige uitvoering van de wet en van de RMC-wetgeving. Concrete beleidsambities[25] van het bureau zijn momenteel: - Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan 3 maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. - Geen enkele jongere in een kwetsbare positie tussen 16 en 23 jaar valt tussen de wal en het schip. - RBL BNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen. Ook als sprake is van een krappe arbeidsmarkt waarin werkgevers arbeidskrachten zoeken.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Uitvoering wettelijke verplichting (leerplichtwet en RMC-wet). Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 16 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een mbo-diploma op minimaal mbo-niveau 2.
Financiële inbreng Meierijstad	€189.671 in 2023 €206.123 in 2024 €230.397 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Centrumregeling Wgr
Afweging voor bestuursvorm	*Niet bekend*
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Van Gerwen.
Opmerkingen	Oss is centrumgemeente

[25] *Gemeente Meierijstad. (2024, 21 mei). Begroting 2025, realisatie 2023 en leerplichtjaarverslag 2022 – 2023 regionaal.*

Resultaten	Bij het jaarverslag over 2023 (2024 nog niet beschikbaar) is een separate factsheet[26] voor Meierijstad aangeleverd. Hieruit blijkt dat het aantal absolute verzuimmeldingen (met 87) en het aantal relatieve verzuimmeldingen (met 64) is gestegen ten opzichte van vorig jaar. In de begeleidende raadsbrief is de volgende korte boodschap opgenomen: *"Schooljaar 2022-2023 toont een voortzetting van stijging verzuim. Al eerder in het voorgaande schooljaar was te zien dat het langer duurt voordat problematiek bij jongeren zichtbaar wordt en de casuïstiek complexer blijkt. RBL BNO staat onverminderd volop in verbinding met scholen, GGD, gebiedsteams en andere partners. En ook gemeente Meierijstad heeft in gesprekken met partners o.a. aandacht voor zorgstructuren en werkwijze bij problematiek die van invloed kan zijn op de schoolloopbaan."*

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Naam: VRBN	
Oprichtingsdatum	1 oktober 2010
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's- Hertogenbosch, Heusden, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint Michielsgestel en Vught
Doelstelling/wettelijke grondslag	Het treffen van een gemeenschappelijke regeling met de aanduiding veiligheidsregio is een wettelijke plicht, op grond van de Wet op de veiligheidsregio's. De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van brandweer en rampenbestrijding in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop.
(Wettelijke) taken/activiteiten	De Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft als taak zorg te dragen voor crisisbeheersing, risicobeheersing, brandweerzorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen.
Financiële inbreng Meierijstad	€5.273.677 in 2023 €6.021.094 in 2024 €6.302.167 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam, Wgr

[26] *Regionaal Bureau Leerplicht (2024, 21 mei). Regionaal Bureau Leerplicht Cijfers gemeente Meierijstad. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/1aee9e5d-6d1a-486b-9406-d2eca5ee1a25?documentId=2c7ae3a6-af4a-49d0-91b0-c1f5aa8d7eeb&agendaItemId=ef90d664-c7da-45f1-bacd-650f5c2d1ad9*

Afweging voor bestuursvorm	Het is wettelijk verplicht om een gemeenschappelijke regeling te hebben waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding veiligheidsregio (Art. 9 wet veiligheidsregio's).
Governance structuur	De veiligheidsregio heeft een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. De burgemeester van 's-Hertogenbosch is altijd voorzitter van de veiligheidsregio. De burgemeesters maken gezamenlijk deel uit van het algemeen bestuur. Daarnaast heeft de veiligheidsregio een directeur (momenteel tevens de brandweercommandant). Daarnaast is er een coördinerend gemeentesecretaris die ambtelijk eindverantwoordelijk is voor een aantal processen binnen de veiligheidsregio. Deze functie wordt altijd vervuld door een van de gemeentesecretaressen van de deelnemende gemeenten, momenteel door die van de gemeente Heusden.
Opmerkingen	In 2022 is er een nieuwe Strategische Koers vastgesteld. Hierin is besloten om meer aandacht te hebben voor het identificeren van nieuwe risico's, bijvoorbeeld brandrisico's als gevolg van elektrificatie van voertuigen.De vaste, traditionele crisisstructuur verandert als gevolg van de nieuwe crises en verschillende crisispartners. De crisisorganisatie zal zich omvormen tot een flexibel en variabel opschaalbaar team.
Resultaten	De Veiligheidsregio brengt jaarlijks een jaarverslag uit. Hierin zijn de resultaten niet opgesplitst naar de diverse gemeenten.

Kleinschalig Collectief Vervoer

Naam: Kleinschalig Collectief Vervoer	
Oprichtingsdatum	1 januari 2004
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss
Doelstelling/wettelijke grondslag	De regeling heeft ten doel het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Dit samenwerkingsverband is opgericht om een geïntegreerd en algemeen toegankelijk vervoerssysteem te ontwikkelen op grond van de Wmo, waardoor mensen zich lokaal kunnen verplaatsen. De doelgroep van deze regeling zijn mensen met een beperking die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer en andere inwoners van Meierijstad.
Financiële inbreng Meierijstad	€118.212 in 2023 €122.857 in 2024 €124.020 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar Lichaam
Afweging voor bestuursvorm	Onbekend
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Compagne

Opmerkingen	Sinds de coronapandemie begin 2020 is het gebruik van de regiotaxi afgenomen. Dit heeft zowel invloed op de kosten als op de inkomsten van de Regiotaxi. Ten opzichte van 2022 zagen we in 2023 wel weer een groei in het Wmo-vervoer. Daarnaast hebben we vanaf 2020 geïnvesteerd in het controleren van oneigenlijk gebruik. Ook dat heeft een dempend effect op het aantal ritten.
Resultaten	Het aantal ritten uitgevoerd voor Meierijstad wordt weergegeven in het jaarverslag (27.877 in 2022, 30.908 in 2023 en 31.621 in 2024). Het aantal ritten viel in 2024 6.216 ritten lager uit dan begroot.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats)

Naam: Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats)	
Oprichtingsdatum	22 juli 1998
Betrokken overheden	De gemeenten Boxtel, 's -Hertogenbosch, Heusden, Maasdriel, Sint-Michielsgestel, Vught, Meierijstad, Tilburg en Oisterwijk
Doelstelling/wettelijke grondslag	Het Stadsgewest is niet meer echt actief en wordt alleen nog in stand gehouden voor afwikkeling van de voormalige Vuilstortplaats De Vlagheide in Schijndel.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Het beheer van de gesloten stortplaats Vlagheide in de gemeente Meierijstad
Financiële inbreng Meierijstad	€77.575 in 2023 €82.900 in 2024 (begroot) (realisatie onbekend) €76.024 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar Lichaam
Afweging voor bestuursvorm	Onbekend
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder J.H.M. Goijaarts.
Opmerkingen	Het Stadsgewest zal de nazorg en exploitatie van de voormalige vuilstortplaats Vlagheide de komende tijd niet aan de provincie overdragen. Partijen zijn in dat verband overeengekomen dat (de nazorg van) de voormalige stortplaats de komende jaren niet wordt overgedragen aan de provincie, waarbij de rekenrente in ieder geval voor deze periode wordt gehandhaafd op 5,06%. Dit betekent dat het Stadsgewest in ieder geval nog wordt gecontinueerd tot 1 januari 2029. Tot dan zal er door de provincie dan ook geen formele sluitingsverklaring worden afgegeven. De komende jaren zullen onder meer worden benut om het overleg met de provincie over de hoogte van het doelvermogen voort te zetten en (dus) te bezien of er voor de deelnemende gemeenten goedkopere alternatieven voor eeuwigdurende beheer van de vuilstortplaats bestaan.

Resultaten	Niet van toepassing aangezien het stadsgewest geen inhoudelijke taken uitvoert.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Naam: Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West Noord	
Oprichtingsdatum	2005
Betrokken overheden	De gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert
Doelstelling/wettelijke grondslag	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd. Dit betekent dat de ambulancevoorziening de patiënt naar de zorg brengt, óf de zorg naar de patiënt.
Financiële inbreng Meierijstad	€0 in 2023 €0 in 2024 €0 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam, Wgr.
Afweging voor bestuursvorm	Onbekend.
Governance structuur	Vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder Compagne.
Opmerkingen	geen
Resultaten	De resultaten van de ambulancevoorziening worden in het jaarverslag niet uitgesplitst naar gemeente. Online is wel een overzicht van aanrijtijden per gemeente bekend. In 2023 voerde de ambulancevoorziening voor Meierijstad 2569 spoedritten uit waarvan 89,9% plaatsvond binnen de 15 minuten norm.

Omgevingsdienst Brabant Noord

Naam	
Oprichtingsdatum	1 april 2013
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Land Van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel, Vught en de provincie Noord-Brabant
Doelstelling/wettelijke grondslag	De omgevingsdienst is belast met het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van het Landelijk Basistakenpakket

	met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid.
(Wettelijke) taken/activiteiten	De omgevingsdienst voert ten behoeve van de deelnemende gemeenten en provincie taken uit op het gebied van Omgevingsrecht en levert als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage aan een schone, leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant-Noord. De werkwijze van de omgevingsdienst is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de uitvoeringskosten voor overheid en samenleving en het verder optimaliseren van vergunningverlening en toezicht en handhaving.
Financiële inbreng Meierijstad	€2.931.768 in 2023 €2.914.460 in 2024 €3.825.659 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam, Wgr
Afweging voor bestuursvorm	Gemeenten zijn wettelijk verplicht taken te delegeren aan een omgevingsdienst Alle omgevingsdiensten zijn openbaar lichaam op grond van de Wgr.
Governance structuur	Meierijstad is vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur en tevens voorzitter van Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.
Opmerkingen	Bij de omgevingsdienst is er een verschil tussen basistaken (taken die wettelijk gezien door de omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd) en verzoektaken (taken waarvan de gemeente heeft gekozen om deze bij de omgevingsdienst te beleggen). Meierijstad heeft gekozen om het maximale aantal verzoektaken bij de omgevingsdienst te beleggen.
Resultaten	Inhoudelijke resultaten worden in de bestuursrapportage en in de jaarstukken niet per gemeente uitgesplitst. Op ambtelijk niveau vinden wel tussentijdse rapportages plaats. Algemene resultaten zijn wel te extraheren uit het jaarverslag: - 1.223 afgeronde vergunningszaken tegenover 1.968 binnengekomen vergunningszaken in 2023 - 4.190 afgehandelde meldingen in 2023. - 5.108 afgeronde inspectiezaken in 2023

GGD Hart voor Brabant

Naam	
Oprichtingsdatum	1 januari 2001
Betrokken overheden	De gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Tilburg, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Vught en Waalwijk
Doelstelling/wettelijke grondslag	De GGD geeft uitvoering aan de wet Publieke Gezondheid. De GGD doet dit in opdracht van de binnen de regio's Noordoost

	en Midden-Brabant vallende (per 2023) 19 gemeenten. Het beleid van de GGD richt zich op de publieke en preventieve gezondheid
(Wettelijke) taken/activiteiten	- Jeugdgezondheid(szorg) - Gezondheidsbescherming - Gezondheidsbevordering en leefstijl - Monitoren, signaleren en advies - Toezicht houden - Publieke gezondheid bij rampen en crises - Openbare geestelijke gezondheidszorg
Financiële inbreng Meierijstad	€3.070.952 in 2023 €3.893.820 in 2024 €3.781.396 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam, Wgr.
Afweging voor bestuursvorm	De financiële voordelen, kwaliteit zorg/dienstverlening en het brede pakket aan diensten zijn argumenten voor gemeenten om deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.
Governance structuur	Vertegenwoordigd in Dagelijks en Algemeen Bestuur door wethouder Compagne.
Opmerkingen	N.v.t.
Resultaten	In het jaarverslag zijn de resultaten (behalve het aantal binnengekomen klachten) niet uitgesplitst per gemeente.

Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Naam	
Oprichtingsdatum	28 april 2004
Betrokken overheden	Ministerie van OCW, Provincie Noord-Brabant, gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden, en Vught; de waterschappen Aa en Maas en De Dommel
Doelstelling/wettelijke grondslag	Het Brabants Historisch Informatie Centrum heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren voor het Rijk, de aangesloten gemeenten, de aangesloten waterschappen en de provincie van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles conform de archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van kennis van de Brabantse geschiedenis.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Het beheer en de toegankelijkheid van het historische archief van Noord-Brabant, inclusief het toezicht op archief- en informatiebeheer binnen de provincie.

Financiële inbreng Meierijstad	€305.400 in 2023 €343.200 in 2024 €389.600 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Openbaar lichaam, Wgr.
Afweging voor bestuursvorm	Als bestuursvorm wordt gekozen voor een gemeenschappelijke regeling: Hierover staat in het raadsbesluit het volgende: Vooral omdat er sprake is van de uitvoering van wettelijke taken met betrekking tot archieven van Rijk, Provincie, Gemeenten en Waterschappen, hebben de fusiepartners een sterke voorkeur voor een openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Ook was er binnen de stuurgroep die de fusie onderzocht 'overeenstemming over het principe dat op afstand zal worden bestuurd door een niet te groot bestuurscollege.'
Governance structuur	Binnen het BHIC worden meerjarige resultaatafspraken gemaakt en vinden er naast bestuursvergaderingen tweemaal per jaar portefeuillehoudersbijeenkomsten plaats.
Opmerkingen	n.v.t.
Resultaten	De resultaten voor Meierijstad specifiek zijn niet bekend. Algemene cijfers (5% meer websitebezoek in 2023, 13.317 inventarisnummers op verzoek gescand, 1318 studiebezoeken) zijn wel in het jaarverslag opgenomen.

Vennootschappen en coöperaties

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de vennootschappen en coöperaties waarbij de gemeente is aangesloten.

BNG N.V.

Naam	
Oprichtingsdatum	23 december 1914
Betrokken overheden	De aandelen van de BNG bank zijn in handen van de Staat, gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap
Doelstelling/wettelijke grondslag	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.
(Wettelijke) taken/activiteiten	BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Financiële inbreng Meierijstad	De gemeente heeft 120.237 aandelen van €2,50 per stuk. Er wordt jaarlijks achteraf dividend uitgekeerd. De begrote bijdrage 2024 betreft het uitgekeerde dividend van 2023. -€305.593 in 2023 -€259.712 in 2024 -€278.148 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Aandeelhouder in Naamloze Vennootschap
Afweging voor bestuursvorm	Onbekend
Governance structuur	De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Opmerkingen	N.v.t.
Resultaten	De resultaten in het jaarverslag zijn niet uitgesplitst per aandeelhouder. Op basis van de paragraaf verbonden partijen zijn de financiële resultaten (het dividend) voor de gemeente Meierijstad wel bekend.

NV Brabant Water

Naam	
Oprichtingsdatum	2002
Betrokken overheden	Provincie Noord-Brabant en 50 gemeenten binnen het voorzieningsgebied
Doelstelling/wettelijke grondslag	Het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater binnen het distributiegebied op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier tegen een zo laag mogelijke prijs.
(Wettelijke) taken/activiteiten	De uitvoering van de wettelijke taak op het gebied van de openbare drinkwatervoorziening.
Financiële inbreng Meierijstad	De gemeente Meierijstad is aandeelhouder. Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Bestuursvorm	Naamloze Vennootschap
Afweging voor bestuursvorm	Onbekend
Governance structuur	Brabant Water is een naamloze vennootschap (NV), waarvan de aandelen in handen zijn van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en 50 gemeenten binnen het voorzieningsgebied. De aandeelhouders komen ten minste één keer per jaar samen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Brabant Water. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Opmerkingen	n.v.t.

Resultaten	De resultaten worden bij Brabant Water niet specifiek per gemeente uitgesplitst. Het jaarverslag bevat alleen algemene cijfers over aantallen aansluitingen, waterproductie en klanttevredenheid.

NV Monumenten Beheer Brabant

Naam	
Oprichtingsdatum	2002
Betrokken overheden	Provincie Noord-Brabant (72,6%), Gemeente Roosendaal (17,4%), gemeente Tilburg (6,9%), gemeente Meierijstad, (1,6%) en CZ-groep (1,6%)
Doelstelling/wettelijke grondslag	Monumenten Beheer Brabant draagt professioneel en risicodragend bij aan het behoud van het Brabantse culturele erfgoed door monumenten te verwerven, te restaureren en verantwoord te herbestemmen.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Het professioneel en risicodragend bijdragen aan het behoud van het Brabantse culturele erfgoed door monumenten te verwerven en verantwoord te herbestemmen.
Financiële inbreng Meierijstad	Meierijstad is houder van 1,6% van de aandelen Per 1 juli 2015 aandelen deels geconverteerd en de achtergestelde lening bedraagt nu € 60.265.
Bestuursvorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Afweging voor bestuursvorm	Aandeelhouders zijn het er over eens dat het Monumenten Beheer Brabant in de huidige vorm onvoldoende bestaansrecht heeft daarom worden op dit moment diverse toekomstscenario's onderzocht. In de loop van 2024 komt hier meer duidelijkheid over. In januari 2025 werd duidelijk dat de provincie als hoofdaandeelhouder haar aandelen (72,6%) van de hand wil doen aan een ondernemende organisatie zonder winstoogmerk.[27] Het college van Meierijstad informeerde de raad dat zij voornemens is om haar aandelen in N.V. Monumenten Beheer Brabant (MBB) over te dragen aan BOEi (een grotere monumentenbeheerorganisatie) en hiermede de provincie Noord-Brabant als meerderheidsaandeelhouder te volgen.[28]

[27] *Provincie Noord-Brabant (2025, 14 januari). Statenmededeling Voornemen tot overdracht aandelen in N.V. Monumenten Beheer Noord-Brabant. Te raadplegen via: https://noordbrabant.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/7fd6f85e-c27f-4433-861c-1973468a814f*

[28] *Gemeente Meierijstad (2015, 21 januari). Brief Aandelenoverdracht N.V. Monumenten Beheer Brabant. Te raadplegen via: https://meierijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/5fe8a2f7-50d8-44a7-98e1-3c0868217a88*

Governance structuur	De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Monumenten Beheer Brabant. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Opmerkingen	De aandacht van Meierijstad is gericht op de toekomst van de Broederkapel in Veghel welke in eigendom is van Monumenten Beheer Brabant.
Resultaten	Uit de jaarstukken (2023) blijkt niet wat de resultaten voor monumenten binnen de gemeente Meierijstad (i.c. de broederkapel in Veghel) zijn.

Stichtingen en verenigingen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de stichtingen en de verenigingen waarbij de gemeente is aangesloten. Agri Food Capital is niet in dit overzicht opgenomen omdat deze reeds in hoofdstuk 3 is behandeld.

Zorg- en veiligheidshuis Brabant-Noordoost

Naam	
Oprichtingsdatum	21 december 2018 (ondertekenen samenwerkingsconvenant)
Betrokken overheden	Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint Michielsgestel en Vught
Doelstelling/wettelijke grondslag	Ondersteunen van professionals in casussen waar de reguliere hulpverlening niet toereikend is of vastloopt.
(Wettelijke) taken/activiteiten	Bijdragen aan algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuurlijke interventies en zorg in persoonsgebonden aanpakken (oftewel op maat). Om dit doel te bereiken heeft het ZVH drie functies, te weten: 1. procesregie; 2. advies in complexe casuïstiek; en 3. signaleren en adviseren.
Financiële inbreng Meierijstad	€83.200 in 2023 €96.240 in 2024 €104.330 in 2025 (begroot)
Bestuursvorm	Samenwerkingsconvenant
Afweging voor bestuursvorm	In het samenwerkingsconvenant staat dat partijen het belang en de noodzaak onderschrijven dat alleen door domeinoverstijgende en gezamenlijke inzet de complexe probleemsituaties die in het Zorg- en Veiligheidshuis worden voorgelegd, kunnen worden opgelost of verbeterd en dat zij de samenwerking bestuurlijk-juridisch,

	beheersmatig, organisatorisch en financieel willen versterken.
Governance structuur	Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft een stuurgroep die fungeert als brede klankbordgroep en verantwoordelijk is voor sturing op inhoudelijke vraagstukken. Hierin zijn enkele gemeenten vertegenwoordigd. Zij spreken hierin namens alle deelnemende gemeenten. Ook is er een dagelijks bestuur dat verantwoordelijk is voor beheervraagstukken. Meierijstad is vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door Wethouder M.H.B. Roozendaal
Opmerkingen	Het Zorg en Veiligheidshuis staat in het overzicht verbonden partijen in de begroting opgenomen bij het kopje stichtingen en verenigingen, feitelijk gaat het echter om een 'overige verbonden partij'.
Resultaten	In het jaarverslag is zicht op welke activiteiten er per deelnemende gemeenten zijn uitgevoerd. In 2023 is er (net als 2022 en 2021) in Meierijstad 11 keer procesregie gevoerd en waren er 9 adviezen binnen Meierijstad (tegen 7 in 2022 en 9 in 2021)